

Bollnäs kommun

Kvalitetsredovisning

2010

Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden för lärande och arbete

Kvalitetsredovisning 2010

1.	Rutiner och underlag för att ta fram kvalitetsredovisning	6
1.1	Rutiner	6
1.2	Underlag	6
2.	Åtgärder enligt föregående års kvalitetsredovisning	6
2.1	Kommunens ansvar	6
2.2	Verksamheternas ansvar	8
3.	Verksamheternas förutsättningar	8
3.1	Kommunen	8
3.2	Förskola	9
3.3	Pedagogisk omsorg	9
3.4	Öppen förskola	9
3.5	Fritidshem	9
3.6	Öppen fritidsverksamhet	10
3.7	Förskoleklass	10
3.8	Grundskola	10
3.9	Obligatoriska särskolan	10
3.10	Gymnasieskola	10
3.11	Gymnasiesärskola	11
3.12	Idrottsgymnasiet	11
3.13	Vuxenutbildningen	11
3.14	Specialpedagoger förskolan	11
3.15	Elevhälsa förskoleklass-, grundskola obl. särskola	12
3.16	Elevhälsan Höghammarskolan	12
3.17	Skolsociala teamet, Torsbergsgymnasiet	13
3.18	Fristående förskolor, friskolor och pedagogisk omsorg	13
3.19	Mediecentrum	13
3.20	Statistik – nyckeltal	13
3.20.1	Nyckeltal ekonomi	13
3.20.2	Antal barn i förskoleverksamhet och fritidshem	15
3.20.3	Elevutveckling per skolform	15
3.20.4	Personalresurser	15
3.20.5	Studie- och yrkesvägledning	16
4.	Kommunövergripande utvecklingsarbete, kvalitetsgranskningar, Revisionsrapporter, reformer mm	17
4.1	Kvalitetsgranskningar	17
4.1.1	Läsprocessen i svenska och naturorienterade ämnen – Arbrå skola	17
4.1.2	Undervisningen i matematik i gymnasiet - Torsbergsgymnasiet	17
4.1.3	Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling – Granbergs-skolan.	17
4.2	Revisionsgranskningar	18
4.2.1	Granskning av alkohol- och narkotikaförebyggande arbete	18
4.3	Ny skollag	18
4.4	Reformer – förskola och annan pedagogisk verksamhet	18
4.5	Reformer – förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem	18
4.6	Reformer - gymnasieskolan	18
4.7	Reformer - vuxenutbildningen	19
4.8	SYV-organisationen	19
4.9	Kunskap och bedömning – 3-årigt utvecklingsarbete i grundskolan	19
4.10	Framgångsrika skolkommuner	19
4.11	Pedagogisk revision	20
5.	Arbetet i verksamheten	20
5.1	Normer och värden	20
5.2	Barns- och elevers ansvar och inflytande	21

5.3	Utveckling och lärande	22
5.4	Fritidshemmens uppdrag	22
5.5	Kunskaper	22
5.6	Skolan och omvärlden/Utbildningsval - arbete och samhällsliv	23
5.7	Hälsa och livsstil	24
5.8	Jämställdhet	25
5.9	Barn/elever med funktionshinder och barn/elever i behov av särskilt stöd	25
5.10	Bedömning och betyg	26
6.	Likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling	26
7.	Övrigt	27
7.1	Insatser för barn/elever med annat modersmål än svenska	27
7.2	Företagsamhet - förskola	28
7.3	Förskola/skola och hem	28
7.4	Övergång och samverkan	29
7.5	Lokal arbetsplan	29
7.6	Skriftliga omdömen	30
7.7	TRAS	30
7.8	Tillsyn av de enskilda förskolorna	30
7.9	VFU – verksamhetsförlagd utbildning	30
8.	Utbildningens resultat	30
8.1	Förskoleindex	30
8.2	Resultat, ämnesprov i årskurs 3, 2010	31
8.3	Resultat, ämnesprov i årskurs 5, 2010	32
8.4	Simkunnighet i årskurs 5, 2010	32
8.5	Nationella prov i årskurs 9, 2008-2010	32
8.6	Relationen mellan provbetyg och betyg	32
8.7	Grundskola – slutbetyg i årskurs 9, 2010	33
8.7	Gymnasieskola – betygsresultat 2008-2010	34
8.8	Komvux – betygsresultat	34
9	Verksamhetsanalys och bedömning	35
9.1	Förskola	35
9.2	Fritidshem	35
9.3	Grundskola – obligatoriska sarskolan	35
9.4	Gymnasieskola	36
9.5	Gymnasiesarskola	36
9.6	Vuxenutbildning	37
10	Åtgärder för utveckling	37
11	Information på enheternas hemsida	39
12	Kostnader 2010 per barn/elev och skolform i Bollnäs kommun	40

KVALITETSREDOVISNING FÖR 2010

Bollnäs kommuns kvalitetsredovisning avser utbildningsverksamheter inom barn- och utbildningsnämnden samt nämnden för lärande och arbete, kalenderåret 2010 samt läsåret 2009-2010.

Inledning

De nationella styrdokumenterna, kommunens skolplan, verksamhets- och investeringsplan, de revisionsrapporter som kommunens revisorer medverkat till och kvalitetsgranskningar som Skolinspektionen gjort under 2010 ligger till grund för kvalitetsredovisningen. Den omfattar all pedagogisk verksamhet inom barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsområde och regleras av förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (SFS 1997:702, ändrad den 16 juni 2005 genom SFS 2005:609).

Rektor är ansvarig för kvalitetsarbetet och redovisningen på den egna förskolan, skolan och fritidshemmet. Förvaltningschefen har det övergripande ansvaret för ekonomi och verksamhetsutveckling inom kommunens hela utbildningssektor.

Syfte med kvalitetsredovisningen

Kvalitetsredovisningen är en del i det systematiska kvalitetsarbete som pågår i hela verksamheten och är den sammanfattande dokumentationen av hur långt kommunen, förskolor och skolor kommit när det gäller att förverkliga de nationella målen.

Den syftar bl a till

- att ge elever, personal och skolläring en tydlig och gemensam bild av den verksamhet som man är delaktig i, och utgöra en grund för diskussioner som ska leda till förbättringsinsatser
- att ge föräldrar och andra intresserade en god information om skolans verksamhet, samtidigt som de ges möjlighet till större delaktighet
- att utgöra underlag för politiker i barn- och utbildningsnämnden samt nämnden för lärande och arbete i deras beslut när det gäller verksamhetsutveckling och budget
- att ge Skolverket information om kommunens skolverksamhet

Kvalitetssäkringssystem

En viktig del i kvalitetsarbetet är att förvaltningens ledningsgrupp som kvalitetssäkringssystem valt BRUK, Bedömning – Reflektion – Utveckling – Kvalitet. Systemet bygger på självskattning inom tre huvudområden: process, måluppfyllelse och bakgrundsfaktorer.

Självskattningen görs med utgångspunkt i sex nivåer:

- 1 Egenskapen kännetecknar inte alls förskolan/skolan
- 2 Inledande diskussioner om hur man ska nå detta har påbörjats
- 3 Personalen har enats om hur man ska arbeta för att nå detta
- 4 Arbetet har påbörjats och vissa kännetecken finns
- 5 Förskolan/skolan kännetecknas till stor del av detta
- 6 Denna egenskap kännetecknar förskolan/skolan

2011-06-07

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Christina Bratt
Verksamhetsstrateg

Bengt Karrberg
Kvalitetssamordnare

1. RUTINER OCH UNDERLAG FÖR ATT TA FRAM KVALITETSREDOVISNINGEN

1.1 Rutiner

Verksamheternas kvalitetsredovisningar har fortsatt att utvecklas. De blir bättre men måste naturligtvis fortsätta att utvecklas för att det på ett bättre sätt kan utläsas hur väl skolorna arbetar för en ökad måluppfyllelse gällande de nationella målen. Höghammarskolan har i år använt den utarbetade mall som finns för respektive skolform.

Kvalitetsredovisningsmallarna har av många rektorer upplevt som en stor hjälp. De behöver dock utvecklas mer för att bli än mer tydliga

Kvalitetsredovisningen utgår från strukturen i de allmänna råden för kvalitetsredovisning och rubrikerna i de läroplaner som finns för de olika skolformerna. Kvalitetsredovisningen bör ge huvudmannen en samlad bild av förskolan och alla skolformer utifrån läroplanerna inom förskolan, obligatoriska och frivilliga skolan.

Förvaltningen har under året arbetat aktivt för att systematisera kvalitetsarbetet, dvs på vilket sätt följer huvudmannen upp förskolornas och skolornas arbete för att nå de nationella målen. Vägledande har skolinspektionens bedömningspunkter varit som används vid deras regelbundna tillsyner. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat om en plan för detta arbete, Nämnden för lärande och arbete gjorde det inte under 2010 men kommer att göra det under 2011.

1.2 Underlag

Underlaget till kommunens kvalitetsredovisning består av:

- Förskolornas kvalitetsredovisningar för läsåret 2009-2010
- Fritidshemmens kvalitetsredovisningar för läsåret 2009-2010
- Grundskolornas kvalitetsredovisningar för läsåret 2009-2010
- Gymnasieskolornas kvalitetsredovisningar för 2009-2010
- Vuxenutbildningens kvalitetsredovisningar för 2009-2010

- Särskolans kvalitetsredovisning för 2009-2010
- Respektive nämnds bokslut för 2010
- Revisionsrapporter 2010
- Granskningsrapporter från skolinspektionen för 2010
- Inspektionsrapport socialstyrelsen 2010
- SCB-statistik
- Anmälningar kränkande behandling
- Tillsyn av de enskilda förskolorna
- Förskolornas och skolornas hemsidor
- Mål- och styrkort NLA 2010
- Mål- och styrkort BUN 2010
- Siris – skolverket, kvalitet och resultat i skolan
- Skolverket
- Skolinspektionen

Rektor är tillsammans med personal och elever samt föräldrar ansvarig för det systematiska kvalitetsarbetet. Det ska finnas väl kända och inarbetade rutiner för arbetet. Det förstärks i den nya skollagen med ett helt nytt kapitel om kvalitet och inflytande.

Det är barn- och utbildningsförvaltningens utvecklingsenhet som sammanställer kommunens kvalitetsredovisning. Enheten ansvarar även för information, stöd och återkoppling när det gäller kvalitetsarbetet

2. ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING ENLIGT FÖREGÅENDE ÅRS KVALITETSREDOVISNING

2.1 Kommunens ansvar

Åtgärder enligt föregående års kvalitetsredovisning

- *Kränkande behandling*

Att kommunen följer upp att det finns en plan för kränkande behandling för varje verksamhet samt att planen följs upp och utvärderas för att säkerställa att miljön är trygg.

Flertalet verksamheter har en plan mot kränkande behandling men flertalet av dessa är inte förenliga med aktuell lagstiftning. Arbetet pågår med att omarbete planerna.

- *Skolplan*

Ny skolplan utarbetas

Ny skolplan har inte utarbetats. Ett av målen i styrkortet är att utarbeta en framtidsplan för skolan i Bollnäs utifrån de åtta framgångsfaktorer som SKL tagit fram

- *IT-plan*

Att fastställa prioriteringsordning för handlingsplanen för IT.

Är inte genomfört. BUFs it-grupp arbetar intensivt med att utveckla detta område inom skolan. Mycket händer men den plan som finns är från 2001 och måste omarbetas med tanke på utvecklingen inom området och nya styrdokument som tydliggör detta arbete.

- *Det kommunala uppföljningsansvaret*

Att kommunen fastställer ambitionsnivå och målsättning med det kommunala uppföljningsansvaret. Kommunstyrelsen bör ta ställning till var ansvaret för det kommunala uppföljningsansvaret ska ligga. Rutiner och riktlinjer för arbetet med uppföljningen av unga bör tas fram.

Under hösten 2010 beslutades att ansvaret för det kommunala uppföljningsansvaret skall ligga på Barn- och utbildningsnämnden och administreras av SYV-enheten.

- *Resultatenheter*

Principer för resultatenheter bör fastställas och göras kända i verksamheten

Uppdraget ligger på ekonomikontoret och är inte slutfört

Åtgärder enligt årets kvalitetsredovisning

- *Verksamhetsplan och Mål och styrkort*

Att respektive nämnd utarbetar en verksamhetsplan som tydliggör hur arbetet med mål och styrkort ska utvecklas

Ingen av nämnderna har arbetat med verksamhetsplan

- *Systematiska kvalitetsarbetet*

*Att fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet
Att respektive nämnd utarbetar en plan för de områden som enligt skollagen ska följas upp
Förvaltningen ansvarar för implementering av förbättringsområdena enligt Komrevs rapport.*

Arbetet med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet har pågått under hela 2010. Barn- och utbildningsnämnden har fastställt en plan för det systematiska kvalitetsarbetet. Det har däremot inte Nämnden för lärande och arbete gjort. Implementering av förbättringsområden är påbörjad till vissa delar men inte slutfört.

- *Utveckling av peng*

Följa upp och utveckla resursfördelningssystemet

Socioekonomisk viktning har införts i förskola, grundskola, obligatoriska särskola och fritidshem

- *Kvalitetsredovisning*

Verksamhetscheferna återkopplar kommunens kvalitetsredovisning till respektive rektor för att säkerställa att förbättringsområdena blir genomförda

Ett utvecklingsarbete där verksamhetscheferna måste vara mera involverade i sina verksamheters kvalitetsarbete.

- *Obligatoriska särskolan*

Besluta om tillhörighet för obligatoriska särskolan

Barn- och utbildningsnämnden beslutade den 27 oktober att all obligatorisk skolverksamhet samlas inom grundskolan från och med 1 juli 2011

- *SCB - statistik*

Säkerställa att SCB statistik är mer tillförlitlig än tidigare

Arbetet med att säkerställa de uppgifter som rapporteras till SCB har påbörjats och kommer att fortsätta. Felaktigheter jämfört med tidigare år har till viss del synliggjorts. Trots ett mer aktivt

arbete när det gäller SCB statistik är det felaktigheter när det gäller modersmålsstöd.

2.2 Verksamheternas ansvar

- *Plan mot kränkande behandling*

Alla verksamheter skall ha en aktuell plan som uppfyller de krav som lagen ställer

En del har planen på hemsidan, men inte alla. Ett flertal håller på att omarbeta sina för att de ska uppfylla de krav som lagstiftaren ställer. De finns mer att göra inom detta område, bl a utgår de inte från aktuell kartläggning.

- *Kvalitetsredovisning*

Kvalitetsredovisningarna ska finnas på respektive verksamhets hemsida

De fritidshem som inte upprättat en kvalitetsredovisning gör det

Skolor och förskolor tar del av kommunens kvalitetsredovisning

I stort sett alla förskolor, skolor och fritidshem har upprättat kvalitetsredovisning. Dock är flera av redovisningarna inte fullständiga.

- *Resultatuppföljning*

Betyg och bedömning måste vara med i Höghammarskolans kvalitetsredovisning

Grundskolans måluppfyllelse i årskurserna 3 och 5 skall redovisas

De flesta skolor har redovisat grundskolans måluppfyllelse i årskurs 3 och 5. De skolor som inte har gjort det är Sörängs skola, Rengsjö skola, Granbergs skola och Kilbergsskolan.

- *Systematiska kvalitetsarbetet*

I kvalitetsredovisningarna måste under rubriken "Arbetet i verksamheten" processen beskrivas på ett adekvat sätt

En hel del beskrivningar har förbättrats men ännu återstår att förbättra.

- *Information på hemsidan*

Enheternas arbetsplaner, kvalitetsredovisningar och likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling skall finnas tillgänglig på respektive verksamhets hemsida.

Några skolor och fritidshem har inte lagt ut sina redovisningar på hemsidan

3. VERKSAMHETENS FÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 Kommunen

Bollnäs kommun har en folkmängd på ca 26 200 personer, varav 13 000 invånare i centralorten. Andra tätorter i kommunen är Arbrå, Kilafors och Rengsjö. Barn- och utbildningens förvaltningen arbetar mot två nämnder, barn- och utbildningsnämnden och Nämnden för lärande och arbete. De verksamheter som omfattas av kvalitetsredovisningen är förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola, obligatorisk särskola, gymnasiet, gymnasiesärskola och vuxenutbildningen. Respektive verksamhet har letts av verksamhetschefer med underställda rektorer. En förändring av ledningsorganisationen genomfördes från och med 1 juli då gymnasieskolan och gymnasiesärskolan sammanfördes under gemensam verksamhetschef.

I barn- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp ingick förutom tf förvaltningschefen (tillika chef för Lärande och arbete) verksamhetschefer, utvecklingschef och verksamhetsstrateg.

Den kartläggning som Komrev 2009 genomförde inom barn- och utbildningsnämnden avseende ekonomi och verksamhetsstyrning, följdes 2010 av strukturella åtgärder inom sex utvecklingsområden.

Mycket arbete har lagts på att utveckla rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet och pedagogiska revisioner har införts, vilket har varit mycket uppskattade.

Inom hela utbildningsverksamheten pågår ett mycket stort reformarbete. Flera reformer och lagändringar har genomförts och flera är på gång. Utvecklingschefen har det övergripande ansvaret för implementeringen av reformerna. Bollnäs kommun har under året använt alla de poäng som tilldelats för lärarlyftet och förskolelyftet. Ett antal

rektorer går den statliga rektorsutbildningen som numera är obligatorisk.

Hur lokaler har använts har kartlagts, vilket har medfört att verksamheter har förtätats och lokaler har lämnats till Vacansum att hantera. För tillfället står Gärdesskolan tom i väntan på beslut om hur skolororganisationen ska se ut i framtiden. En del av lokalerna hyrs ut till friskolorna, bl a slöjdsalar och idrottshallar. Hamregårds förskola är ytterligare försenad men kommer att vara inflyttningsklar till hösten 2011.

Ett arbete påbörjades under året som kommer att få stor betydelse i samband med att politiken och verksamheter tillsammans formulerar sig omkring: Vad vill vi med skolan i Bollnäs kommun? Närmanden har gjorts mellan utbildningarna inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som helt är i linje med statens viljeinriktning och ambitioner.

Båda nämnderna beslutade om en gemensam enhet för studie- och yrkesvägledning.

3.2 Förskola

I kommunen finns det 20 kommunala förskolor som den 15 oktober hade 872 barn inskrivna, varav 190 15 timmars barn. På våren var det ca 100 barn fler inskrivna, vilket det alltid brukar vara. Sex barn går i annan kommuns förskola och Bollnäs kommun tar emot fyra barn från andra kommuner. Storleken på förskolorna varierar från en avdelning till fem avdelningar. Totalt fanns det 54 avdelningar som i snitt hade 16,15 barn inskrivna den 15 oktober. Av dessa avdelningar var 21 småbarnsavdelningar. Barngrupperna fortsätter att öka och personaltätheten minskar. Allmän förskola gäller nu även för 3-åringarna. Förskolorna leddes av 8 rektorer, varav 7 hade ledningsansvar för enbart förskoleverksamhet. Antalet årsarbetare uppgick till 156, varav 69 % har förskolläraryt- bildning. Antal inskrivna barn per personal är 5,59. Antalet barn per avdelning varierar beroende på förskolorna förutsättningar till bl a lokaler och barnens vistelsetider. De största avdelningarna har 21-25 barn inskrivna och de minsta avdelningarna har 10 barn eller färre.

3.3 Pedagogisk omsorg

Den 1 juli 2009 ersattes begreppet familjedaghem med pedagogisk omsorg i Skollagen

Barnen som går i pedagogisk omsorg är i åldrarna 1 till och med 5 år förutom de som går på Natt och Dag där även barn i fritids.

Verksamheten ska vara rolig och stimulerande för barnen och ta till vara deras nyfikenhet och lust att lära. Lek och skapande bör ges stort utrymme.

Samtidigt ska den pedagogiska omsorgen vara organiserad så att den gör det möjligt för föräldrar att förvärvsarbeta eller studera.

I kommunen fanns 10 dagbarnvårdare under 2010, med totalt 44 barn inskrivna. På Natt och Dag fanns det drygt 30 barn inskrivna i åldrarna 1 – 12 år.

3.4 Öppen förskola

Familjecentrum är en samlingsplats för blivande föräldrar och familjer med barn i åldrarna 0-12 år. Öppna förskolan är Familjecentrums hjärta och samlingspunkt för barn, 0-6 år och föräldrar.

Familjecentrum leds av en samordnare som också håller ihop de olika verksamheterna genom en ledningsgrupp med verksamhetschefer. För Öppna förskolans del är det en rektor som också är en av två rektorer på Hamre förskoleområde där familjecentrum är beläget.

Öppna förskolan har öppet måndag, tisdagar och torsdagar mellan 8.30 – 15.00, tisdagar och torsdagar är det öppet 8.30 – 12.00.

Det är i snitt 30 besökare per dag och det var det även under föregående år.

Bemanningen var 1,4 förskolläartjänst fördelat på två personer som arbetar 70 % vardera. Kommunen bidrar med en tjänst och Svenska kyrkan med en tjänst. De har inga kompetensutvecklingsplaner. Utveckling och kompetens får de genom samverkan med andra yrkesgrupper i familjecentrum. De deltar i familjecentrums kompetensutvecklingsinsatser.

Öppna förskolan har enbart budget till det som ingår i samverkansavtalet och löner.

Lokaler och utemiljö är ändamålsenliga och fungerar bra. Inköp av lek och förbrukningsmaterial är begränsat pga att det finns budget enbart till det som är reglerat i samverkansavtalet. Det mesta lekmaterial är skänkt av Röda Korset, föräldrar, Lions i Kilafors, Landstinget och från Svenska Kyrkan.

3.5 Fritidshem

Under läsåret 2009-2010 fanns det 13 fritidshem, det minsta hade 25 barn inskrivna och det största

148 barn inskrivna. Den 15 oktober var det 816 barn som gick på fritidshem.

Fritidshemmen är integrerade i skolan och leds av rektorer. På två av skolorna delar man rektor med förskoleklass och förskola. Fritidshemmen erbjuder barnen en meningsfull, stimulerande och utvecklande fritid som är varierad och utgår från barnens behov och intressen

Antalet årsarbetare uppgår till 49,6. Antalet inskrivna barn per personal är 18,3.

Flera av fritidshemmen har under året arbetat med att utveckla arbetsplanerna som gäller för arbetet i fritidshemmen. Till stöd har flera använt sig av gemensam hållning för fritidshemmen. Tyvärr har inte alla fritidshem upprättat någon kvalitetsredovisning.

Våren 2010 avvecklades Rensbackens fritidshem och Växjö skolas fritidshem då skolorna stängdes.

3.6 Öppen fritidsverksamhet

Den öppna fritidsverksamheten är oftast integrerad med fritidshemmen. Den öppna fritidsverksamheten är till för barn från årskurs 4 - 6. I kommunen finns det öppen fritidsverksamhet på sju skolor.

Antalet barn som är anmälda varierar men brukar vara runt 70 barn. Den öppna fritidsverksamheten leds av de rektorer som även har fritidshem.

3.7 Förskoleklass

Samtliga förskoleklasser finns i grundskolan. Förskoleklassen är organiserad på olika sätt antingen renodlad förskoleklass eller integrerad med grundskolans tidigare år.

Det är 275 elever som går i förskoleklass och antalet årsarbetare är 15,1. Årsarbetare per 100 elever uppgår till 5,49.

I år beskrivs även arbetet i förskoleklassen på en del av skolorna kvalitetsredovisningar.

3.8 Grundskola

I kommunen finns 14 kommunala grundskolor varav tre F-9 skolor, en är 7-9 skola och övriga är F-6 skolor med 2069 grundskoleelever.

Rengsjö skola som renoverats 2009 har under året haft stora bekymmer med att vattenskador. Skolorna leds av rektorer.

Bollnäs elever i andra kommuners skolor motsvarar 0,5 % och i friskolor 10,4 %.

Den 15 oktober var det 219 tjänstgörande lärare vilket motsvarar 182 heltidstjänster. Antal pedagogisk personal per 100 elever är 8,5.

Det pågår ett stort arbete inom grundskolan som syftar till att öka måluppfyllelsen såsom tydligare mål, flera nationella prov, skriftliga omdömen. Implementeringsarbetet med alla nya reformer började under hösten 2010. Skolor och skolläring deltar i alla de erbjudanden som Skolverket bjuder in till.

För att klara minskade elevunderlag, ökad konkurrens från friskolor samt att gå ur lokaler som inte längre behövs krävs strategier för hur grundskoleverksamheten i Bollnäs kommun planeras, dimensioneras och organiseras.

Under 2010 stängde Rensbackens skola, Växjö skola och Gärdesskolan.

3.9 Obligatoriska särskolan

Elever i obligatoriska särskolan är dels inkluderade i grundskolan, dels en egen enhet på Höghammarskolan. Det är totalt 62 elever, av dessa kommer 10 elever från andra kommuner. På Höghammarskolan finns det 15 elever som läser efter träningsskolans kursplaner, övervägande går dessa elever i de senare årskurserna. Elevantalet minskar varje år för träningsskolan på Höghammar. Inkluderade i grundskolan är det 43 elever och de går på kommunens alla skolor. Flest elever har Granbergsskolan. Fem av eleverna läser efter träningsskolans kursplaner och övriga 38 efter grundsärskolans kursplaner.

Två elever har valt annan kommun.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade under 2010 att Höghammarskolans träningsskola organisatoriskt ska tillhöra grundskolans organisation. Inom grundskolan finns två specialpedagoger anställda med inriktning sarskola.

Obligatoriska sarskolan och träningsskolan försvinner som begrepp i den nya skollagen. Det kommer från hösten att heta grundsarskolan och att de elever som går i den skolformen läser ämnen eller ämnesområden.

3.10 Gymnasieskola

I kommunen finns två kommunala gymnasieskolor, Torsbergsgymnasiet och naturbruksgymnasiet Nytorp med 12 nationella program. Dessutom finns ett internationellt program, IB. Torsbergsgymnasiet ingår i regeringens försöksverksamhet - lärlingsutbildning. Dessutom finns IV - det indi-

viduella programmet och IVIK som är utbildning för ungdomar med utländsk bakgrund. Tillsammans hade de 970 elever den 15 oktober 2010. Ett av programmen på Torsbergsgymnasiet ligger under Nämnden för Lärande och arbete, de övriga tillhör barn- och utbildningsnämnden.

Torsbergsgymnasiet har 5 rektorer varav en är anställd av Nämnden för lärande och arbete, och Nytorp har en rektor.

Gymnasieskolan står inför en period med omfattande reformer. Implementering av regeringsförslag till ny gymnasieskola kommer att prägla det lokala utvecklingsarbetet de närmaste åren. Antalet elever i gymnasieålder minskar. För Bollnäs del innebär det att underlaget för gymnasiet minskar med ca 30 % fram till 2013. Då tendensen är densamma även i närliggande kommuner har det under 2009 pågått ett gemensamt arbete, gymnasieskola Hälsingland, i syfte att fördela program mellan kommunerna på ett sätt som gör det möjligt att erbjuda eleverna skolgång i närheten av hemorten.

Kompetensutveckling sker dels genom att lärarna deltar i gemensam fortbildning, dels genom att de deltar i ämnesspecifik utbildning. I de årliga medarbetarsamtalen går rektor och lärare igenom vars och ens kompetensutvecklingsbehov. Inom Nytorp kompetensutvecklas all personal i takt med behov och önskemål.

3.11 Gymnasiesärskola

Bollnäs kommun har en av landets största sarskolor, Höghammarskolan med ca 350 elever från 76 olika kommuner varav ca 240 elever bor i elevboendet. Till gymnasiesärskolan finns även elevboende och fritidsverksamhet.

Utmaningen för Höghammarskolan består bl a i att möta en hårdnande konkurrens från kommuner som i ökad omfattning kommer att ordna utbildning i den egna kommunen pga avsaknad av ekonomiska resurser för köp av utbildning.

Skolan leds av fem rektorer, tre boendechefer och en kontorschef/ekonom. Det finns ca 330 anställda inom skola och boende/fritid.

Fortbildning utgör en viktig del för verksamhetens utveckling. Målsättningen är att alla lärare ska ha 30 högskolepoäng specialpedagogik eller motsvarande. Under 2009 påbörjades ett samarbete med Komvux vård för att på sikt kunna ge all tillsvidareanställd personal en grundkurs och fördjupningskurs utvecklingsstörning/ funktionshinder.

Priserna per program varierar från 247 tkr till 455 tkr per elev och år. Hösten 2009 beslutade barn- och utbildningsnämnden om att sänka priset med 7,5 % för utbildningsplatsen.

3.12 Idrottsgymnasiet

Idrottsgymnasiet är öppet för alla handikappade - oavsett handikapp. Idrottsintresset är den gemensamma faktorn och erbjuder unika möjligheter att kombinera idrottssatsning med en god gymnasieutbildning. De anpassar undervisning och träning utifrån elevens förutsättningar, oavsett om de tävlar med häckar, hinder, rullstol eller annat som är specifikt för elevens idrott.

Elever med inlärningshandikapp har sin utbildning vid nationellt eller individuellt program förlagd till Höghammarskolans gymnasiesärskola, medan övriga elevers utbildningsprogram är förlagda till Torsbergsgymnasiet.

3.13 Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningsenheten bedriver grundläggande och gymnasiala utbildningar och totalt deltog 716 elever under 2010. Utbildningarna är flexibla när det gäller tid och plats. Omvårdnadsprogrammet erbjuds för vuxna. Svenska för invandrare (SFI) består av studier i det svenska språket kombinerat med praktik här deltog totalt 334 flyktingar/invandrare. Särsvux erbjuder personlig kunskapsutveckling för psykiskt funktionshindrade vuxna. Verksamheten har ca 15 – 18 elever. Arbetet med yrkesvuxsatsningen fortsätter har pågått under hela året och fortsätter under 2011. Yrkesvuxutbildningar erbjuds inom bl a vård, el, fordon, handel, trädgård och administration. Det pågår även kompetenshöjande uppdragsutbildningar för offentlig och privat sektor. Studie- och yrkesvägledning för vuxna har under året erbjudits i Stads- huset.

3.14 Specialpedagoger förskolan

Specialpedagogerna inom förskolan stöttar och hjälper barnen på bästa möjliga sätt. Kärnan i arbetet är att försöka skapa en förskola där alla barn deltar utifrån sin förmåga. De observerar barngrupper och enskilda barn och samråder med pedagogerna angående behoven. Deltar i förskoleutveckling, pedagogiska diskussioner och samordnar insatser för barn i behov av särskilt stöd. De samverkar med föräldrar för att få en helhetsbild av barnet.

3.15 Elevhälsan förskoleklass-, grundskola- och obligatoriska särskolan

Elevhälsans övergripande uppdrag är att bidra till en god lärandemiljö och främja elevers kunskapsutveckling och personliga utveckling. Ambitionen är att arbeta förebyggande. Uppdraget innebär också att främja hälsan hos alla elever men med särskilt fokus på elever som är i behov av särskilt stöd. Centrala elevhälsan har under året bestått av skolläkare, skolsköterskor, skolpsykologer, skolkuratorer, specialpedagoger och talpedagoger. Skolläkartjänsten har varit vakant från sommaren. Därefter har tjänster köpts externt vid behov. Elevhälsans personal bidra i allra högsta grad till att elever får det stöd de har rätt till. Det beslutades om en gemensam skolsköterskeorganisation från 2011 gemensam för alla skolformer och en verksamhetschef har anställts på 20 %.

Skolpsykologerna inom grundskolan stöttar och hjälper eleverna på bästa möjliga sätt. De utreder elever som har särskilda svårigheter. Syftet med utredning är att ge underlag för åtgärdsprogram, råd och stöd till elev, pedagoger och föräldrar samt vid behov ge förslag på fortsatta insatser. Psykologerna samarbetar även med andra verksamheter.

De anordnar studiedagar, föreläsningar och seminarier till personal på grundskola. Dessutom handleder de pedagoger för att öka kunskapen och förståelsen om elever i behov av särskilt stöd. Samt hitta arbetssätt som främjar elevens inlärningsituation.

Resurscentrum Läs och Skriv (ReLS) och Skoldatatek har tidigare varit en resurs för grundskolan i Bollnäs kommun, men under 2010 beslutades det att stödet även ska finnas för de andra skolformerna. Skoldatateket sprider kunskap till skolpersonal om alternativa verktyg i lärandet (kompenserande hjälpmedel) och pedagogisk programvara för elever som har läs- och skrivsvårigheter/dyslexi och ADHD-problematik. Olika utbildningsinsatser erbjuds. Skolorna kan även låna läromedel i sk Daisy-format. Daisy = digitalt audiobaserat informationssystem

Skolhälsovården arbetar för att minimera risken att elever av hälsoskäl, både fysiska och psykiska, hindras i sin utveckling. Tillsammans med den övriga elevhälsan och skolpersonalen verkar de för att elever med särskilda svårigheter och behov får det stöd de behöver till en bra skolgång. De

medverkar även till att grundlägga sunda levnadsvanor. Ett basprogram för skolhälsovården finns och omfattar förskoleklass och ända upp till gymnasiet.

Kuratorerna inom grundskolan stöttar och hjälper eleverna på bästa möjliga sätt. De arbetar framförallt utifrån det yrkesmässiga samtalet som bygger på kunskap om hur kommunikation sker mellan människor. Samtalen kan vara konsultativa, rådgivande, stödjande, motiverande, krisbehandlande eller ge insikt. Arbetet sker både enskilt och i grupp.

Inom grundskolan finns det specialpedagoger med olika inriktningar. De stöttar och hjälper elever och vårdnadshavare på bästa sätt, samordnar olika insatser och deltar i skolutveckling. Tillsammans med lärarna gör de pedagogiska kartläggningar och utredningar. De arbetar för att skapa goda lärandesituationer för alla elever och verkar för att göra detta till en angelägenhet för hela skolan. Tillsammans med lärarna gör de pedagogiska kartläggningar och utredningar. De arbetar för att skapa goda lärandesituationer för alla elever och verkar för att göra detta till en angelägenhet för hela skolan.

En specialpedagog med inriktning utvecklingsstörning/autism handleder lärarna och det enskilda barnet. Praktisk hjälp erbjuds med att tillräta miljön, strukturera arbetssätt och utforma pedagogiska hjälpmedel. Rådgivning när det gäller kursplaner, betyg och individuella utvecklingsplaner erbjuds också.

En specialpedagog arbetar som läs-, skriv- och språkutvecklare. Även här ingår information och handledning av pedagoger. Internutbildning av skol- och förskolepersonal erbjuds.

Tillsammans med förskollärarna i förskoleklass och lärarna kartlägger talpedagogerna behovet av tal- och språkstimulans. De gör även språktester för att se om det finns tal- och språkförsvning eller språkstörning. De tränar enskilt med de barn som behöver extra tal- eller språkstimulans. Vid behov samverkar de med logoped.

3.16 Elevhälsan Gymnasiesärskolan

Elevhälsan på Höghammarskolan arbetar med stöd till elever, personal och i vissa fall föräldrar. De arbetar med handledning, rådgivning, utbildningsinsatser, utredningar, elevgruppinsatser, individuell träning och stödsamtal. Skolan har också

ett mobbningsteam som går in aktivt om en mobbningssituation uppstår.

3.17 Skolsociala teamet, Torsbergsgymnasiet

Skolsociala teamet är en sammanhållande länk för allt elevvårdsarbete på skolan. I teamet finns elevvårdsarbetande personal som kuratorer, speciallärare, specialpedagog, skolsköterskor, ungdomskonsulenter från det individuella programmet, studie- och yrkesvägledare samt en samordnare. Samtliga elevvårdsärenden på skolan tas upp i skolsociala teamet. Rektor leder arbetet i det skolsociala teamet.

3.18 Fristående förskolor, friskolor och pedagogisk omsorg

I nya skollagen ändras enskild förskola till fristående förskola. Under 2010 beviljades Edens fritidshem ett godkännande för att bedriva fritidshem i Edenskolans lokaler. De har 7 barn som går där. De övriga enheterna består av fem fristående förskolor med drygt 170 barn inskrivna, ett familjedaghem med 8 barn, två friskolor för grundskola med drygt 300 Bollnäselever och en gymnasiefriskola med knappt 200 elever.

Kommunen har ett bra samarbete med dessa enheter och barn- och utbildningsförvaltningens kontaktperson är utvecklingschefen.

3.19 Mediecentrum

Är en pedagogisk och teknisk resurs som är till för alla i för-, grund- och gymnasieskolan, komvux, högskolan, föreningar och övriga utbildningsordnare. De har utlåning av utbildnings-, dokumentär- och spelfilm, men även alla radio- och TV-program från Utbildningsradion. Deras utbud är tillgängligt direkt över Internet.

Mediecentrum arbetar med medieproduktion, skolornas hemsidor, inköp av tryckta läromedel, skolbio samt fortbildning inom film och media. Till Mediecentrums verkstad kan skolorna vända sig om de behöver teknisk support eller hjälp med inköp. De hyr även ut ljud- och videoutrustning. Förvaltningens IKT-strateg har en del av sin tjänst på mediecentrum.

3.20 Statistik – nyckeltal

3.20.1 Nyckeltal

Nyckeltalen är för 2009 eftersom 2010 års siffror inte är färdigställda

Förskola

Kostnad per inskrivet barn			
	2007	2008	2009
Bollnäs	107 600	109 500	109 900
Kommungruppen	103 800	109 200	110 700

Pedagogisk omsorg

Kostnad per inskrivet barn			
	2007	2008	2009
Bollnäs	77 000	83 700	84 200
Kommungruppen	86 100	91 600	93 300

Fritidshem

Kostnad per inskrivet barn			
	2007	2008	2009
Bollnäs	32 600	33 000	36 900
Kommungruppen	32 300	32 900	33 300

Förskoleklass

Kostnad per elev			
	2007	2008	2009
Bollnäs	59 400	72 000	48 000
Kommungruppen	48 400	50 800	50 200

Kostnad per elev, exklusive lokaler			
	2007	2008	2009
Bollnäs	47900	58400	32900
Kommungruppen	39 600	41 900	41 300

Grundskola

Kostnad per elev			
	2007	2008	2009
Bollnäs	76 900	84 000	89 600
Kommungruppen	74 500	79 100	81 500

Kostnad per elev för undervisning			
	2007	2008	2009
Bollnäs	35 839	37 351	41 018
Kommungruppen	38 300	39 900	40 900

Kostnad per elev för läromedel, utrustning o skolbibl.			
	2007	2008	2009
Bollnäs	2 100	2 600	3 200
Kommungruppen	3 300	3 400	3 600

Kostnad per elev för skolmåltid			
	2007	2008	2009
Bollnäs	4 600	5 500	5 900
Kommungruppen	4 500	4 900	5 200

Kostnad per elev för elevvård			
	2007	2008	2009
Bollnäs	2 000	2 600	2 800
Kommungruppen	1 870	2 020	2 210

Kostnad per elev för lokaler			
	2007	2008	2009
Bollnäs	15 700	16 700	18 000
Kommungruppen	14 300	15 300	16 000

Kostnad per elev för skolskjuts			
	2007	2008	2009
Bollnäs	4 100	4 400	5 300
Kommungruppen	3 160	3 400	3 690

Obligatoriska sarskolan

Kostnad per elev			
	2007	2008	2009
Bollnäs	545 100	448 500	546 700
Kommungruppen	298 400	310 900	315 300

Kommentar: Nyckeltalet gäller endast för de elever som går på träningskolan på Höghammar

Kostnad per elev för undervisning			
	2007	2008	2009
Bollnäs	171800	184700	224267
Kommungruppen	158 700	164 700	172 200

Gymnasiet

Kostnad per elev folkbokförda i kommunen			
	2007	2008	2009
Bollnäs	97 100	97 900	103100
Kommungruppen	88 700	93 200	95 100

Kostnad per elev i kommunal gymnasieskola			
	2007	2008	2009
Bollnäs	99 000	98 800	103 900
Kommungruppen	84 300	89 000	90 600

Kostnad per elev för undervisning			
	2007	2008	2009
Bollnäs	46 100	50 300	51 400
Kommungruppen	40 300	42 600	43 500

Kostnad per elev för läromedel, utrustning o skolbibl.			
	2007	2008	2009
Bollnäs	6 400	5 300	5 400
Kommungruppen	7 000	7 300	7 600

Kostnad per elev för skolmåltider			
	2007	2008	2009
Bollnäs	3 800	3 900	4 200
Kommungruppen	3 300	3 400	3 400

Kostnad per elev för lokaler			
	2007	2008	2009
Bollnäs	17 400	18 200	19 000
Kommungruppen	16 900	18 200	19 000

Gymnasiesarskola

Kostnad per elev exklusive skolskjuts			
	2007	2008	2009
Bollnäs	301 200	305 600	326 800
Kommungruppen	243 300	256 500	280 500

Kostnad per elev för undervisning			
	2007	2008	2009
Bollnäs	108 200	109 000	114 800
Kommungruppen	119 000	124 000	133 800

Kostnad per elev exklusive skolskjuts och lokaler			
	2007	2008	2009
Bollnäs	254 600	257 600	275 700
Kommungruppen	215 900	222 200	240 900

Vuxenutbildning

Kostnad per heltidsstuderande			
	2007	2008	2009
Grundläggande vux			
Bollnäs	57 200	46 300	45 700
Kommungruppen	47 300	49 900	

Kostnad per heltidsstuderande			
Gymnasial vux	2007	2008	2009
Bollnäs	43 400	56 600	43300
Kommungruppen	44 000	45 000	

Kostnad per elev			
Särvux	2007	2008	2009
Bollnäs	25 100	58 300	51 000
Kommungruppen	37 800	42 500	45 500

Kostnad per elev			
SFI	2007	2008	2009
Bollnäs	39 400	32 600	30 027
Kommungruppen	33 300	40 500	

3.20.2 Antal barn i förskoleverksamhet och fritidshem

Antal barn i förskoleverksamheten är de faktiskt placerade den 15 oktober för varje år.

Totalt antal barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg				
Verksamhet	2008	2009	2010	
Kommunal förskola	902	857	872	
Kommunalt familjedaghem	97	63	77	
Enskild förskola	162	161	171	
Enskilt familjedaghem	17	8	9	
Fritidshem	694	752	816	
Enskilt fritidshem			7	
Öppen fritidsverksamhet	94	84	75	
Obekväm arbetstid	30	28	26	
Totalt	1996	1953	2053	

3.20.3 Elevutveckling per skolform

Siffrorna på antalet elever i samtliga skolformer är hämtade från Skolverket och deras statistik som görs för samtliga kommuner den 15 oktober varje år.

Totalt antal elever				
Skolformer	2008	2009	2010	
Förskoleklass	263	269	275	
Grundskola	2462	2206	2069	
Grundskola fri	32	260	321	
Obligatorisk särskola	57	52	51	
Gymnasieskola	1199	1114	979	
Gymnasieskola fri	67	134	196	
Gymnasiesärskola	335	340	328	
Särvux	10	19	15	
KOMVUX heltidsstud	204	249	saknas	
SFI	149	193	saknas	
Totalt	4787	4836		

3.20.4 Personalresurser

Uppgifter om personella resurser och barn- och undervisningsgrupper används ofta som indikatorer på kvalitet. De siffror som redovisas är SCBs statistik för respektive år. Mätpunkten är alltid den 15 oktober varje år.

Kommungruppsindelningen har gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting. Bollnäs kommun tillhör "Övriga kommuner, över 25 000 invånare". Totalt är det 34 kommuner som tillhör den kommungruppen.

Förskola

Antalet Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan			
	2008	2009	2010
Bollnäs	5,6	5,8	5,6
Kommungruppen	5,3	5,4	5,4

Antal inskrivna barn per avdelning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	15,9	15,8	16,1
Kommungruppen	17,1	17,2	17,3

Andelen i % av årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	71	73	72
Kommungruppen	59	60	62

Pedagogisk omsorg

Antalet inskrivna barn per årsarbetare i pedagogisk omsorg			
	2008	2009	2010
Bollnäs	6,0	5,4	5,4
Kommungruppen	4,7	4,7	4,7

Kommentar: Natt och dag finns med i underlaget, dvs tillsyn på obekväm arbetstid

Förskoleklass

Antal lärartjänster per 100 elever			
	2008	2009	2010
Bollnäs	6,8	5,6	5,5
Kommungruppen	6,5	6,3	6,4

Andel % med pedagogisk examen			
	2008	2009	2010
Bollnäs	80	91	76
Kommungruppen	87	91	89

Fritidshem

Andelen i % av årsarbetare med ped. högskoleutbildning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	75	77	77
Kommungruppen	64	66	67

Antalet inskrivna barn per årsarbetare på fritidshemmet			
	2008	2009	2010
Bollnäs	20,4	26,5	18,3
Kommungruppen	20,5	21,1	21,5

Antalet inskrivna barn per avdelning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	24,6	27	31,7
Kommungruppen	34,4	35,1	37,6

Grundskola

Andelen i % av lärartjänster med ped. högskoleutbildning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	80	84	85
Kommungruppen	89	91	90

Antal pedagogisk personal per 100 elever			
	2008	2009	2010
Bollnäs	8,5	8,5	8,9
Kommungruppen	8,4	8,9	9,1

Grundsärskola

Andelen i % av lärartjänster med ped. högskoleutbildning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	89	83	100
Kommungruppen	92	92	94

Antal pedagogisk personal per 100 elever			
	2008	2009	2010
Bollnäs	saknas	16,6	42,7
Kommungruppen	28,5	28,4	29,6

Gymnasiet

Antal lärartjänster per 100 elever			
	2008	2009	2010
Bollnäs	8,6	8,4	8,8
Kommungruppen	8,6	8,3	8,7

Kommentar: För 2008 och 2009 gäller antal lärartjänster per 100 elever endast Torsbergsgymnasiet. Nytorps personal finns inte inrapporterade till SCB.

Andelen i % av årsarbetare med ped. högskoleutbildning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	65	70	74
Kommungruppen	76	78	78

Gymnasiesärskola

Andelen i % av lärartjänster med ped. högskoleutbildning			
	2008	2009	2010
Bollnäs	24,8	24,7	24,8
Kommungruppen	25,3	25,2	24,1

Antal pedagogisk personal per 100 elever			
	2008	2009	2010
Bollnäs	69	78	70
Kommungruppen	80	83	83

3.20.5 Studie- och yrkesvägledning

Antal SYV per 100 elever i år 7-9			
	2008	2009	2010
Bollnäs	0,28	0,22	0,34
Kommungruppen	0,21	0,21	0,21

Andel % SYV utbildning i år 7-9			
	2008	2009	2010
Bollnäs	20	67	73
Kommungruppen	73	81	71

Antal SYV per 100 elever i gymnasiet			
	2008	2009	2010
Bollnäs	0,17	0,23	0,20
Kommungruppen	0,24	0,22	0,21

Andel % SYV utbildning i gymnasiet			
	2008	2009	2010
Bollnäs	100	100	100
Kommungruppen	81	84	86

Antal SYV per 100 elever i Komvux			
	2008	2009	2010
Bollnäs	0,86	0,81	saknas
Kommungruppen	0,46	0,53	saknas

Kommentar: Uppgifter saknas både för Bollnäs och kommungruppen

Andel % med SYV-utbildning i Komvux			
	2008	2009	2010
Bollnäs	50	50	51
Kommungruppen	84	84	76

4. UTVECKLINGSARBETE, KVALITETSGRANSKNINGAR OCH REVISIONSRAPPORTER, REFORMER MM

4.1 Kvalitetsgranskningar

Kvalitetsgranskning innebär en oberoende och självständig granskning och bedömning av kvaliteten i skolväsendet samt inom barnomsorgen. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen. Det är skolinspektionen som genomför granskningarna. Under 2010 har kommunen fått ta del av resultaten för tre granskningar.

4.1.1 Läsprocessen i svenska och naturorienterande ämnen – Arbrå skola

Syftet med granskningen har varit att bedöma kvaliteten i undervisningen i ämnena svenska och naturorientering gällande läsprocessen. Det som har granskats är dels om skolan använder läsprocessen aktivt i undervisningen och om skolan genomför undervisning i sådana kommunikativa sammanhang som främjar elevernas kontinuerliga läsutveckling.

Skolinspektionen bedömde att rektorn och lärarna behöver genomföra åtgärder för att höja undervisningskvaliteten i ämnet svenska och naturorientering med inriktning mot läsprocessen så att:

- skolan organiserar och genomför undervisningen i samverkan med eleverna
- texterna väljs utifrån elevens utvecklingsnivå
- lärarna förbereder läsning genom att ge eleven förförståelse till texten
- eleverna bearbetar och kommunicerar kring texter i undervisningen
- skolans resultat i ämnet svenska följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen
- lärarna ges möjlighet till kompetensutveckling och samverkan med inriktning mot läsprocessen

Skolinspektionen bedömde även att skolan uppvisade regelbrister och att rektorn behövde vidta

åtgärder så att lärarna upprättar skriftliga omdömen och har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver

4.1.2 Undervisningen i matematik i gymnasiet – Torsbergsgymnasiet

För att höja kvaliteten i matematikundervisningen bedömde Skolinspektionen att huvudmannen och rektor behövde vidta en del åtgärder. Undervisningen i matematik A måste på ett bättre sätt anpassas till alla elevers förutsättningar och behov, i större utsträckning utgå från stävansmålen i kursplanen och tydligare inriktas mot programmålen. Arbetet med att göra eleverna medvetna om målen för utbildningen måste lärarna förbättra. Rektor måste ta ett bättre ansvar för att undervisningen i matematik följs upp och utvärderas utifrån målen och att kompetensutvecklingen kopplas till att arbeta för en ökad måluppfyllelse

4.1.3 Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling – Granbergsskolan

Skolinspektionen har granskat om Granbergsskolan, med rektorn som ytterst ansvarig, har ett fungerande system för att följa upp och utvärdera elevers kunskapsutveckling. Vidare har det granskats huruvida skolan har ett system för att utforma åtgärder, i syfte att förbättra kunskapsresultaten på skolan. Granskningen och bedömningen av hur väl skolorna uppfyller statens krav har genomförts utifrån skollagen, läroplaner, övriga författningar för skolan samt forskning på skolområdet.

Skolinspektionen bedömde att Granbergsskolan uppvisade kvalitetsbrister och att rektorerna behövde vidta åtgärder i bl a följande avseenden:

- att gemensamma rutiner för uppföljning av elevernas kunskapsresultat utvecklas och kommer till användning av alla lärare
- att arbetet med utvärdering av kunskapsresultaten blir i högre grad systematiskt och att gemensamma rutiner utarbetas
- att åtgärdsarbetet blir mer systematiskt och att gemensamma rutiner utarbetas
- att det åtgärds- och utvecklingsarbete som redan görs blir mer systematiskt. Åtgärdsarbetet bör knytas an till utvärdering av kunskapsresultat
- att skolan bedriver ett kontinuerligt kvalitetsarbete som fortgår på hela skolan från de lägsta till de högsta årskurserna

- att arbetet med uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten samt åtgärder utifrån en analys av dessa, dokumenteras i större omfattning.

Skolinspektionen bedömde att Granbergsskolan uppvisade regelbrott i och med att skolan saknade en arbetsplan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen) vilket skulle åtgärdas inom tre månader.

4.2 Revisionsgranskningar

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomför Komrev varje år ett antal granskningar av kommunens verksamheter.

4.2.1 Granskning av alkohol- och narkotikaförebyggande arbete

Granskningen handlade om barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden bedriver ett ändamålsenligt alkohol- och narkotikaförebyggande arbete. Revisorerna ville speciellt granska om det fanns en fungerande organisation för detta arbete. Dessutom tittade man bl a på om styrande dokument är implementerade och kända i verksamheten, om ändamålsenliga aktiviteter vidtas och på vilket sätt den systematiska uppföljningen genomförs.

Granskningen visade bland annat att kommunstyrelsen på en övergripande nivå behöver samordna kommunens olika insatser för att begränsa alkohol och drogers skadeverkningar på barn- och ungdomar. Kommunstyrelsen borde även tydliggöra de förväntningar och ansvar som ställs på barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

4.3 Ny skollag

Riksdagen beslutade om en ny skollag. Den nya skollagen uppfattas som enkel, tydlig och anpassad till en målstyrd skola där kunskap står i fokus. Lagen tydliggör ansvarsfördelningen mellan stat och huvudmän. Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation. Samma regler ska gälla för fristående och offentliga skolor. Det innebär bland annat att friskolorna, med vissa begränsade undantag, ska följa kurs- och läroplaner och sätta betyg. Alla elever har rätt att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar. Det gäller även elever som lätt uppnår kunskapsmålen. Eleverna ska ha tillgång till skol-läkare, skolsköterska, psykolog och kurator inom elevhälsan och också studie- och yrkesvägledning. Alla elever ska ha tillgång till skolbibliotek. Detta

gäller även för fristående skolor. Fler beslut än i dag ska kunna överklagas. Det ökar rättssäkerheten för elever och vårdnadshavare. Bland annat ska beslut om åtgärdsprogram och beslut om rätt till skolskjuts kunna överklagas. Lärares och rektorers allmänna befogenheter förtydligas. Fler disciplinära åtgärder ska kunna användas mot elever som stör andra elevers trygghet och studiero. Skriftlig varning och tillfällig avstängning även i grundskolan är några nya åtgärder. Utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen får möjlighet till skarpare sanktioner mot de skolor som missköter sig.

4.4 Reform - förskola och annan pedagogisk verksamhet

Förskolan blir en egen skolform och begreppen utbildning och undervisning omfattar även förskolan. En ny läroplan som även gäller fristående förskolor har antagits. Förskollärare ska användas för undervisningen. Ledningsfunktionen enligt nya skollagen är förskolechef och har ansvar för den övergripande organisationen på förskoleenheten, det pedagogiska arbetet och för barn i behov av särskilt stöd. Kommunen ska även sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola inte finns i den omfattning som behövs, dvs kvällar och nätter

4.5 Reform - förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem

Grundskolan och grundsärskolan får varsin samlad läroplan som innehåller kursplaner och kunskapskrav. Dessa gäller även för friskolor. Närhetsprincipen är även fortsättningsvis huvudregel för vilken skola eleven ska gå i. Det nya namnet för obligatoriska särskolan är grundsärskola. Elever med autism hör inte längre till grundsärskolans målgrupp utan ska endast gå där om de också har en utvecklingsstörning. Begreppen utbildning och undervisning gäller även för fritidshemmen. Den kommun där eleven går i skola ska även erbjuda fritidshem.

4.6 Reform - gymnasieskolan

Ny gymnasieskola startar vars syfte är att höja kvaliteten och att fler elever ska nå målen. Den nya gymnasieskolan innehåller 18 program med 60 inriktningar. Kraven för att komma in på gymnasiet ändras. Det blir två examina, en för yrkes-

förberedande program och en för högskoleförberedande program. Examensmål ersätter programmål. Betoningen på entreprenörskap är stark och ska genomsyra hela gymnasieutbildningen. Fem introduktionsprogram ersätter det individuella programmet.

4.7 Reformen – vuxenutbildningen

Den som inte uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier på ett yrkesprogram i gymnasieskolan har rätt att göra det inom vuxenutbildningen på gymnasial nivå. Särvox och svenskundervisning för invandrare (sfi) byter namn till särskild undervisning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. Begreppet validering definieras i skollagen.

4.8 SYV organisation

Hösten 2010 beslutade de båda nämnderna om en gemensam för studie- och yrkesvägledning. SYV-enheten tillhör barn- och utbildningsnämnden och organisatoriskt barn- och utbildningsförvaltningens utvecklingsenhet. Enhetens vägledare betraktas som en gemensam resurs- och kompetensbank och leds av en chef på 25 %. Kommunala uppföljningsansvaret kommer att ingå i enhetens uppdrag.

4.9 Kunskap och bedömning – 3 årigt utvecklingsarbete i grundskolan

Alla skolor i Bollnäs deltar i ett utvecklingsarbete om kunskap och bedömning. Ansvariga för projektet är fortbildarna Helena Moreau och Steve Wretman.

Syftet med projektet är att med utgångspunkt i de nationella styrdokumenterna

- utveckla alla pedagogers kompetens att ge alla elever det stöd och den undervisning de har rätt till

- utveckla alla pedagogers bedömarkompetens
- Målet är ökad måloppfyllelse.

Vi har valt ut 29 samtalsledare som leder varsin grupp pedagoger i åk 1-9. Samtalsledarna, specialpedagogerna och rektorerna har regelbunden kontakt med projektledarna via insändningsuppgifter och respons, samt seminarier på plats i Bollnäs. Projektledarna ger också föreläsningar för all personal ungefär en gång per termin.

Arbetet utgår hela tiden från kursplanerna och en pedagogisk diskussion om hur det valda avsnittet ska omsättas i praktisk undervisning. Lärarna

skapar en pedagogisk planering där det konkret framgår vad eleverna/klassen ska arbeta med inom det valda avsnittet. Det ska också klart framgå vad som ska bedömas.

Därefter genomför lärarna planeringen med sin klass. Efter genomförd planering samlas elevarbeten in. Lärarna går igenom och diskuterar alla elevarbeten och lägger fast olika kvalitativa nivåer. Detta är grunden för en matris för formativ bedömning.

Efter genomfört projekt kommer Bollnäs kommun att ha arbetat fram en bank av pedagogiska planeringar samt matriser för generella förmågor och matriser för kommunikativa förmågor. Allt kommer att samlas i ett digitalt verktyg som blir tillgängligt för alla lärare i grundskolan. Samtalsledarna i projektet är också implementeringsansvariga när det gäller grundskolans nya samlade läroplan/kursplaner. Arbetet i projektet relaterar oavbrutet till läroplan/kursplaner. Föreläsningar och samtal med projektledarna sätter ständigt fokus på våra nya styrdokument. Implementeringen blir därmed en självklar del av arbetet inom projektet.

4.10 Framgångsrika skolkommuner

Den 4 maj hölls på Torsbergsgymnasiet en konferens under rubriken Framgångsrika skolkommuner. Representanter från SKL presenterade en studie om vad som kännetecknar framgångsrika skolkommuner. Syftet har varit att hitta gemensamma nämnare i dessa kommuner och att lyfta fram goda exempel.

Efter presentationen av studien följde diskussion i fyra grupper som omfattade 10 – 15 personer från samtliga verksamheter inom BUN och NLA samt politiker. Några tjänstemän från kommunstyrelseförvaltningen deltog också.

Diskussionerna utgick ifrån följande åtta framgångsfaktorer som grupperna ombads prioritera för Bollnäs kommun att arbeta med för att nå goda elevresultat:

- 1 Bra ledarskap
- 2 Uppföljning
- 3 Lyfta fram kompetenta lärare
- 4 Höga förväntningar
- 5 Fånga upp barn med svårigheter
- 6 Tydlig ansvarsfördelning
- 7 Fungerande relationer
- 8 Samsyn

Fungerande relationer prioriterades i tre av de fyra grupperna. Goda relationer ansågs ge god kommunikation och allt måste byggas på att man

respekterar varandra och varandras roller. Det framkom i ett par av grupperna att den förbättringsinsats som är knuten till Komrevrapporten om gemensamma träffar mellan politiker och verksamhetsföreträdare inte verkställdes. Där ligger bollen enligt beslut hos politiken.

Samsyn var den framgångsfaktor som i en av grupperna var allra viktigast, och den som övriga tre grupper angav som näst viktigast. När man tar del av gruppernas beskrivningar tangerar de båda prioriterade områdena varandra i hög grad. Fungerande relationer och en god kommunikation ges möjlighet att komma till en samsyn omkring verksamheternas mål och utvecklingsinsatser, resursfördelning och långsiktiga satsningar. Alla ska känna stolthet för sitt arbete och elevernas resultat oavsett var i kedjan man befinner sig – beslutsfattare eller utförare.

Höga förväntningar är också ett område som framhölls som viktigt. Det är från en rad undersökningar och kartläggningar känt att höga förväntningar föder goda resultat, medan låga förväntningar drar ner resultaten. Det gäller oavsett vilken roll/uppgift man har. Förväntningar är en tydlig drivkraft. Man växer med uppgiften om man vet att ex lärare eller chefer tror att man klarar den.

Tydlig ansvarsfördelning togs upp i en av grupperna. Där menade man att trots åtgärder inom ramen för Komrevarbetet är inte ansvarsfördelningen tydlig. Nämndens ansvar kontra rektorernas diskuterades, och kontentan kan uttryckas som att politiken måste lita på rektorerna vad det gäller det statliga uppdraget, men samtidigt vara tydligare med beslut och viljeinriktningar vad gäller det kommunala uppdraget.

Sammanfattning: Nämnda områden prioriterades i gruppdiskussionerna. Samtidigt uttrycktes att alla framgångsfaktorer var viktiga. Oberoende av vilka faktorer som diskuterades framhölls kontakten mellan politiken och verksamheten som viktig.

4.11 Pedagogisk revision

Under 2010 införde verksamhetscheferna för för- och grundskola och gymnasiet pedagogisk revision med rektorerna. Vid dessa revisioner deltog även verksamhetsstrateg och kvalitetsutvecklare. Fokus under hösten 2010 var att synliggöra om skolorna har ett fungerande system för att följa upp och utvärdera elevers kunskapsutveckling på skolnivå. Revisionerna kommer att vara vid minst

ett tillfälle per termin. Hösten var det resultat och måluppfyllelse samt kvalitetsredovisning som är en del av innehållet, och under våren var det lika-behandlingsarbetet. 2010 deltog inte förskolans rektorer, men från och med våren 2011 är de också med.

5. ARBETET I VERKSAMHETEN

5.1 Normer och värden

Förskola

De vuxna ska vara goda förebilder när det gäller värdegrundsarbetet. Förskolorna arbetar mycket med att reflektera och enas om normer och värden. Genom att vara tydliga förebilder hjälper de barnen med att utveckla sina förmågor att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situationer. Förskolorna lägger grunden genom att de packar barnens ryggsäckar med upplevelser, trygghet, hänsyn, omtanke, förståelse, tillit och ansvar för att kunna gå vidare i livet med sunda värderingar. Några förskolor arbetar med ”Stopp och nej-metoden” som är ett bra sätt för barn att respektera ett nej från någon annan. På dessa förskolor har barnen lärt sig att säga ifrån på ett tydligare sätt. Utvecklingsområden är att även få med föräldrarna i värdegrundsfrågorna, t ex på föräldramöten. Fortsätta de pedagogiska diskussionerna och reflektera på uppdraget och förhållningssätt på arbetsplatsträffar. Några påvisar i analysen att det ibland är svårigheter att i vardagen hinna bemöta varje barn eftersom det under stora delar av dagen är många barn och begränsat med personal.

Fritidshemmen

Fritidshemmen arbetar aktivt för barnens rätt till delaktighet och inflytande i verksamheten. Utifrån erfarenhet, ålder och mognad, samtidigt som personalen tillsammans med barnen påtalar att med delaktighet och inflytande, medföljer ett ansvar. De lär barnen ta ansvar för sina ord, handlingar och materiella ting. Flera fritidshem beskriver arbetet med likabehandlingsplanen. På fritidshemmen har man ofta tydliga rutiner och regler som barnen varit delaktiga i att besluta om. Konflikter som uppstår tar man genast itu med genom att prata med barnen och vid behov föräldrarna.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

Skolorna beskriver att alla elever och vuxna ska känna sig trygga. Det pågår ett aktivt arbete för att främja elevers lika rättigheter och motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. En vanligt uttryck är ”alla barn är allas barn”. På många skolor arbetar man med Charlie och Friends. Charlie hjälper eleverna bygga upp sin självkänsla, emotionella intelligens och sociala kompetens genom roliga och insiktsskapande övningar. Friends hjälper skolan att få igång ett aktivt och långsiktigt arbete mot kränkningar och diskriminering. Skolor som samarbetar med Friends över tid upplever att det har blivit en ökad medvetenhet och ett större engagemang hos både barn och vuxna.

Gymnasiesärskolan

Skolan arbetar för att främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Skolan har kompisstödare. Under hösten 2008 har skolan i samarbete med Friends genomfört en utbildning för den gruppen vars syfte var att få ökade kunskaper om hur man aktivt kan arbeta mot mobbing.

Gymnasiet

Det pågår ständigt diskussioner om värdegrunden både bland all personal och med elever. Dessutom involveras vårdnadshavare. Etiska frågeställningar tas fortlöpande upp i undervisningen. Under läsåret har likabehandlingsplanen och värdegrundspolicyn behandlats. Till Nytorp söker ingen som inte är intresserad av djur och natur, det innebär att de har ett gott ”djuröga”, vilket ofta skapar stor respekt för allas lika värde.

Vuxenutbildningen

Undervisningen ska ske i en atmosfär av hänsyn, respekt, trygghet och glädje. Stor vikt ska läggas vid att studerande ska känna samhörighet i en social grupp.

Tillsammans har de lyft fram att de studerande ska förberedas för kommande yrkesfunktioner, fortsatta studier, alla kulturers integration i samhället och utveckling till medvetna samhällsmedborgare. Eleverna svarar 1 gång per år en enkät gällande undervisning, bemötande och trivsel. De kommer att fortsätta att arbeta för att möta varje individs behov.

5.2 Barns/elevers ansvar och inflytande

Förskola

Förskolorna arbetar väl medvetet med att utveckla barns ansvar och inflytande. De försöker ta tillvara på barnens idéer och intressen och ger dem stors möjligheter att styr över dagen. De låter barnen ta ansvar och ger dem möjlighet att efter sin förmåga få utökat ansvar. Flera av förskolorna har material framme på avdelningarna för att bjuda in barnen till egna initiativ och lekval. Barnintervjuer är vanligt förekommande och samtal förs dagligen med barnen. Förskolorna har regelbundna barngenomgångar. Förbättringsområden är för de flesta att fortsatt att utvecklas miljön på förskolorna för att öka möjligheten för barnen att ha inflytande över in vardag. De vill även fortsätta utveckla personalens medvetande när det gäller barnens inflytande och vara än mer lyhörd för barnens intressen.

Fritidshemmen

Fritidshemmen arbetar aktivt för barns rätt till ansvar, delaktighet och inflytande i verksamheten utifrån erfarenhet, ålder och mognad. Personalen är lyhörda och försöker tillgodose barnens önsningar genom t ex temaarbetet och andra aktiviteter. Flera fritidshem har dagligen samling där olika frågor diskuteras. Andra former är månadsmöten eller stormöten, där delaktighet och inflytande övas. Ibland röstar man om olika saker.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

Alla skolor beskriver olika former av klassråd och elevråd vilka är viktiga forum för eleverna när det framförallt gäller deras arbetsmiljö. Utvecklings- samtalen är viktigt för eleverna när det gäller utveckla det personliga ansvaret för sina studier. På en del skolor förekommer det även stormöten. Ett utvecklingsområde är att öka elevernas delaktighet och inflytande när det gäller arbetsplaneringen så att de får mer inflytande över hela läroprocessen. I och med skolornas arbete med skriftliga omdömen ser en del skolor att eleverna kommer att bli mer delaktiga i sin pedagogiska utveckling. En av skolorna har beskrivit hur de använt sig att materialet ”Vårt samhälle” som introducerats med hjälp av UF. Eftersom det har varit valår har en del skolor haft skolval och på det sättet ökat kunskaperna demokratin och utvecklat elevernas förmågor att arbeta i demokratiska former

Gymnasiesärskolan

Alla elever deltar aktivt i utformandet av den individuella utvecklingsplanen vid utvecklingssamtalet två ggr/läsår.

Alla utbildningar har klassråd varje vecka. Klassråden ser även ut representanter till skolans elevråd, som har möte en gång i månaden. Representanter från skolledningen deltar vid elevrådsmötena. Alla skolans boendeområden har boenderåd varje månad där eleverna har möjlighet att framföra synpunkter på verksamheten

Elevskyddsombud finns inom varje program.

Gymnasiet

Eleverna ska ges goda möjligheter att under sin skoltid utvecklas till aktiva individer som själva och tillsammans med andra kan fungera i och utveckla ett samhälle i ständig förändring.

Klassföreståndare/mentorerna ansvarar för att följa upp elevernas resultat. Utvecklingssamtal planeras och genomförs 1 gång per termin, fram till elevens 18 års dag deltar även föräldrarna. Elevråd, programråd och klassråd finns. Personalen stöttar elevers deltagande i dessa råd. I den lokala arbetsplanen har Torsbergsgymnasiet beskrivit hur man arbetar för att öka elevernas inflytande, bl a är elevrepresentanter med vid tillsättning av tillsvidareanställd personal. Elever deltar även i skolkonferensen tillsammans med ledning, lärare och annan personal.

Vuxenutbildningen

Undervisningen ska baseras på sådana kunskaper som den studerande behöver för att klara arbete, boende och socialt liv.

Studerande vid komvux kan söka kontinuerligt med start varje vecka. Det finns möjlighet att välja lärarledd undervisning eller mer flexibelt med kombination av studier på annan plats och via dator. De studerande har stor möjlighet att välja redovisningsmodell. Utvärderingar görs kontinuerligt. Inom Sfi påtalar man att de med högre utbildning har lättare att utöva inflytande över sina studier

5.3 Utveckling och lärande – förskola

Personalen på förskolan har en helhetssyn på barnen och strävar efter att ge varje barn möjligheter att utvecklas efter sina förutsättningar. Barn lär sig hela tiden i samspel med andra barn och vuxna. Genom leken utvecklas barnen. De skaffar sig olika kunskaper samt en förståelse för omvärlden.

Förskolorna är väl medvetna om att trygga barn är mottagliga för utveckling och lärande. Personalen delar ofta in barnen i mindre grupper efter ålder och mognad för att ge dem tid och utrymme att prova olika delar i förskolan. Att utveckla miljön på förskolorna pågår ständigt på de flesta förskolorna. Någon förskola arbetar allt mer efter Reggio Emiliapedagogik. Flera förskolor säger att arbetet med språk och matematik ska fortsätta att utvecklas. Alla förskolor är inte bekväma med TRAS. För att veta att man är på rätt väg krävs planering, uppföljning och utvärdering. Allt fler beskriver att så görs, men det behövs mer tid för observationer, reflektion, utvärdering i personalgruppen och tillsammans med barnen. Mer tid behövs för planering och dokumentation, men de stora barngrupperna gör att det är svårt att hinna med den biten, vilket i sin tur innebär svårigheter att leva upp till gällande styrdokument. För att nå en ökad måluppfyllelse anser förskolorna att de måste få ut sin planeringstid och att än mer dela barnen i mindre grupper.

5.4 Fritidshemmens uppdrag

Fritidshemmen erbjuder barnen en meningsfull, stimulerande och utvecklande fritid som är varierad och utgår från barnens behov och intressen. Det ser olika ut på fritidshemmen beroende på var de ligger i kommunen och hur stora de är. De som ligger i ytterområdena anser att det är besvärligt med kommunikationerna in till Bollnäs. Flera av fritidshemmen använder skolans lokaler på eftermiddagarna, framförallt gymnastiksalen, men även bibliotek och slöjdsal. De har mer planerad verksamhet än tidigare och barnen har oftast olika val att göra. När det är möjligt delas barnen in i mindre grupper. Inget fritidshem har beskrivit hur man utformar sin verksamhet så att det framgår hur fritidshemmet kompletterar skolan både tids och innehållsmässigt.

5.5 Kunskaper

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

Skolorna arbetar på många olika sätt för att utveckla elevernas nyfikenhet och lust att lära. De arbetar med att. Både material och arbetssätt anpassas utifrån individen. Eleverna ges tid och tillfälle att formulera egna frågeställningar, pröva sina egna teorier samt dra egna slutsatser. Olika arbetsmetoder som förekommer bl a grupparbete,

egen forskning, laborativa övningar, tematiskt arbete, studiebesök.

Gymnasiesärskolan

I arbetsplan för skolan har mål antagits som rör den pedagogiska verksamheten och undervisningen. Dessa mål har vävts in i arbetslagens lokala arbetsplaner. Skolan arbetar aktivt med eleverna i utformandet av den individuella utvecklingsplanen. Planerna relaterar till kursplanemålen. De elever som önskar ges möjlighet till fördjupningskurser. Skolan kartlägger elevernas olika lärostilar och anpassar undervisningen efter detta.

Gymnasiet

Den övergripande målsättningen för Torsbergsgymnasiet är att alla elever ska bli minst godkända i programmets samtliga kurser. Engelska, matematik och svenska prioriteras särskilt bland annat genom extra speciallärarinsatser i år 1. Alla lärare inom gymnasiet arbetar aktivt för att i alla sina kurser hjälpa eleverna att nå målen. Speciallärarinsatserna sträcker sig över alla årskurser. Eleverna erbjuds olika tillfällen att ta igen sina rester. Skolan erbjuder mattestuga och språkstuga. Under sommaren erbjöds sommarskola i matematik. Stor vikt läggs även på den arbetsplatsförlagda tiden av utbildningen, då eleven får ta del av arbetsplatsernas kunskapsbehov. Nytorp anser att det har blivit svårare att tillgodose varje individs behov och lägre lärartäthet.

Vuxenutbildningen

Studerande vid vuxenutbildningen har mycket varierad bakgrund. Många olika modersmål samt stor variation av skolbakgrund och yrkeserfarenhet finns. Alla studerande har en individuell studieplan. Fler arbetssätt krävs av lärarna eftersom många av de studerande har annat modersmål än svenska. Kursplanemålen anger tydligt inriktningen på utbildningen.

5.6 Skolan och omvärlden (grundskolan) Utbildningsval – arbete och samhällsliv (gymnasiet)

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

I åk 8 och 9 erbjöds PRAO och för åk 7 arbetsorientering under en vecka. Även för de yngre barnen förekommer PRAO men det är mycket svårare att få till eftersom många arbetsplatser inte

har möjlighet att ta emot de yngre eleverna. Personer bjuds in från arbetslivet för att berätta om sitt yrke. Det genomförs många studiebesök i närområdet, de skolor som ligger utanför Bollnäs har problem med kommunikationerna eftersom det är begränsat med bussar som går in till Bollnäs. Någon skola har samarbete med Högskolan i Gävle. En skola samarbetar med Ung företagsamhet i Gävleborg bl a för att stärka och utveckla det entreprenöriella förhållningssättet. Längre spontana utflykter försvåras eftersom kostnaden kräver besked två veckor i förväg om någon klass uteblir till lunch.

Gymnasiesärskolan

Yrkesvägledarna arbetar med planering av elevernas APU (arbetsplatsförlagd utbildning) och utslussning till en ordnad livssituation på hemorten efter skolan, med arbete/sysselsättning, boende och fritid. Yrkesvägledarna arbetar för att samarbete utvecklas mellan arbetsplatser och skola. Yrkesvägledarna har nära kontakt med respektive chef, personalen inom skola, boende/fritid och elevhälsa för det samarbete som behövs kring varje elev inför utslussningen.

Gymnasiet

Utbildningen på Nytorp och deras pedagogiska förhållningssätt är helt inriktad mot att det är kommande småföretagare som utbildas. Samtliga elever genomför UF-företagande under årskurs 2. På Torsbergsgymnasiet var de prioriterade utvecklingsområdena för 2009-2010:

- Internationalisering
- Pedagogisk IT-användning
- Entreprenörskap
- Pedagogiskt utvecklingsarbete i ämnesarbetslagen

Yrkesprogrammen har minst 15 veckors APU förlagd utanför skolan vilket borgar för goda förutsättningar till kontakt med samhälls- och näringslivet. Bra samarbetet med lokala företagare nås genom programelevråd, studiebesök, föreläsningar samt att delta aktivt i det lokala kulturlivet. På omvårdnadsprogrammet poängterar man att man vill ge varje elev insikt och förståelse för vilka möjligheter programmet ger för yrkesarbete och vidare studier.

Vuxenutbildningen

Studie- och yrkesvägledare finns centralt placerade i Bollnäs stadshus. Sökande till Komvux formulerar sina mål i en individuell studieplan. Planen kan revideras under pågående studier då personen ofta genoms sina studier, möten med lärare och andra studerande vill sätta upp nya mål. Det har visat sig i enkätsvar att många studerande blir stärkta i tron på den egna förmågan under sin studietid.

5.7 Hälsa och livsstil

Förskola

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande. Förskolorna är ute varje dag, de som har nära till skogen använder den ofta. De små barnen sover oftast ute i vagnar. Barnen får god kroppsuppfattning genom lek och rörelse. De förskolor som har nära till en skolas gymnastiksal använder den regelbundet. God hygien är viktig för att barnen ska hålla sig friska, förskolorna har arbetat intensivt för att förbättra sina rutiner och anser att barnen numera är friskare. Några förskolor beskriver hur de medvetet arbetar för att förbättra ljudnivån på sina förskolor. En förskola är inte nöjda med lokalernas utformning, det är trångt och detta gör att ljudnivån blir hög. Lokalerna skapar stress. Vid måltiden uppmuntrar de barnen att ta av all mat och smaka av den. De förskolor som har eget kök betonar vikten av detta. Man har medvetet minskat användandet av socker. En del dagar är det stressigt vid måltiderna eftersom det är så många barn där.

Fritidshemmen

Fritidshemmen ska förena omsorg och pedagogik som stödjer barnets fysiska, intellektuella, sociala och emotionella utveckling. Alla fritidshem har utevistelse dagligen och de uppmuntrar till lek och fysisk aktivitet, t ex fotboll, brännboll och pulka åkning. Flera använder sig av skolornas gymnastiksal. Det är vanligt med återkommande teman om hälsa och miljö, ett fritidshem beskriver att massagen är den del av god hälsa, då den ger lugn och ro, samt skapt bra grund för bättre relationer mellan barnen. Det betonas även vikten av att äta näringsriktig frukost och mellanmål.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

De flesta skolor har hälsovecka. Det är svårt att få till en fysisk aktivitet varje dag. Men de flesta skolor i åk F – 6 har elever som är aktiva på rasterna och har skolgårdar som gör det spännande och lustfyllt att röra på sig. Man försöker planera in mycket utevistelse. Vikten av goda kostvanor vävs in i undervisningen. Det drogförebyggande arbetet fortsätter och ÖPP används på föräldramöten. Örebro preventionsprogram (ÖPP) är en föräldramötesmetod som vänder sig till föräldrar med barn i grundskolans senare skolår. Programmet syftar till att påverka föräldrars förhållningssätt till ungdomars drickande och sprida information om hur man som föräldrar kan agera för att hindra tidig alkoholdebut och berusningsdrickande bland ungdomar.

Gymnasiesärskolan

Skolan arbetar för att öka medvetenheten för eleverna kring kost och hälsa. Personalen försöker genom ord och handling vara goda förebilder i den dagliga verksamheten genom att försöka påverka kost och hälsa i en positiv inriktning.

Gymnasiet

I matsalen erbjuds två maträtter varje dag för att få fler elever att äta näringsriktig lunch. Frågor om hälsa och livsstil ingår även i kursen Idrott och hälsa A som samtliga elever läser över alla tre gymnasieåren.

Torsbergsgymnasiet har en handlingsplan när det gäller alkohol och droger. Detta program innefattar mål, strategier och åtgärder. Studiedagar om sex och samlevnadsfrågor anordnas. Skolans kuratorer arbetar enligt den så kallade DISA-metoden med stresshantering för flickor. På Nytorp förekommer mycket fysisk aktivitet under skoldagen. Eleverna har tillgång till såväl gym som gymnastiksal på kvällarna. I kursen Naturbruksprodukter som alla elever läser så får de lära sig om näringslära och hur man äter hälsosamt samt tillaga egen mat

Omvårdnadsprogrammet anordnar en temadag runt droger för alla elever i årskurs 1.

Vuxenutbildningen

I vissa utbildningar och på Komvux är frågor om livsstil och miljö mycket centrala.

5.8 Jämställdhet

Förskola

Förskolan ska verka för att flickor och pojkar får lika stort utrymme i verksamheten. Förskolorna försöker bemöta alla barn lika oavsett kön. De strävar efter att alla barn får lika mycket utrymme till samtal i samlings, vid måltider mm. Flera förskolor har sett över sitt material och när nytt material inhandlas ser de till att det passar alla oavsett kön. Några förskolor har kritiskt granskat barnböcker utifrån ett genusperspektiv. Kommunens utbildade genuspedagog (arbetar numera som rektor) har varit behjälplig med detta. En förskola har gjort studiebesök på Pionens förskola som har kommit långt i detta arbete. För att bli ännu bättre inom detta område kommer en del förskolor att använda sig av observationer på varandra och bli än mer medveten om de vuxnas förhållningssätt. Frågan kommer att vara mer återkommande på t ex arbetsplatsträffar. Flera förskolor är medvetna om att de i större utsträckning än nu måste ha ett ”genustänk”

Fritidshemmen

Fritidshemmen strävar efter att ge flickor och pojkar lika stort utrymme och ställa samma krav och förväntningar på dem. En del fritidshem delar in i flick- och pojkgrupper. Personalen anser att de ibland tappar genustänket. Något fritidshem kommer att granska sitt förhållningssätt till kvinnligt och manligt. För att förbättra arbetet med jämställdhet mellan flickor och pojkar behövs fortlöpande diskussion. De fritidshem som har en rektor som är utbildad genuspedagog kan på ett bättre sätt konkretisera hur man arbetar och vad som behöver förbättras.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

De flesta skolor anser att de bemöter eleverna utifrån individen och inte utifrån kön. Genusdiskussioner pågår både planerat och spontant i elev- och personalgrupper. Flera anser att skolan präglas av jämställdhet men detta är ett förbättringsområde. Den skola som har rektor med genusutbildning är den skola som mer konkret kan beskriva var skolan befinner sig. Några skolor bedömer att detta är ett utvecklingsområde och att det finns brister i kunskaper.

Gymnasiesärskolan

Skolans mål är att utifrån olika kulturers utgångsläge uppnå insikt hos studerande om jämställdhet. Läromedel och faktiska händelser ska ligga till grund för diskussioner i ämnet.

Gymnasiet

Arbetet med jämställdhet är en del av värdegrundsarbetet. Frågan tas ofta upp i undervisningen t ex i litteraturstudier. Det finns en del förbättringsområden inom jämställdhetsarbetet.

Vuxenutbildningen

Målet är att studerande har förståelse för en jämställd tillvaro i sin vardag. För att söka nå målet används diskussioner, relationsspel med värderingsfrågor, relationskort och filmer. , relationskort och filmer.

5.9 Barn/elever med funktionshinder och elever i behov av särskilt stöd

Förskola

Läroplanen är tydligt när det gäller barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra. De skall få detta stöd som ska vara utformat med hänsyn till barnens egna behov och förutsättningar. Att barnen känner trygghet och att det finns kontinuitet i personalgruppen är viktig för alla barn men än mer för dessa barn. Förskolorna medvetenhet är hög, de delar in barnen i mindre grupper. De låter barnen vara med i den dagliga verksamheten utifrån dess förmåga. Ett bra och nära samarbete med föräldrarna är viktig samt tillgången på specialpedagoger. För att bli än bättre på detta behöver någon förskola bli bättre på uppföljning och utvärdering. En svårighet som en del förskolor upplever är de stora barngrupperna, eftersom flera av barnen med behov av särskilt stöd är på förskolan när det är som flest barn.

Fritidshemmen

Fritidshemmen arbetar utifrån ett synsätt som innebär att alla barn ska erbjudas samma möjligheter utifrån sina förutsättningar. Aktiviteterna planeras så att de ska passa alla barn och personalen är ofta delaktiga i aktiviteter och lekar för att stödja barn i behov av särskilt stöd. Flera fritidshem har periodvis förstärkts med mer personal. Andra anser att de haft de resurser som har behövts, ett fåtal anser att de varit för få vuxna. Skolornas

specialpedagoger och elevhälsoteam har vid behov stöttat när personalen på fritidshemmen har frågat efter.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

Det finns bra rutiner på skolan att identifiera de elever som har behov av särskilt stöd. Samarbetet med specialpedagog och elevhälsoteamen är viktiga och avgörande för detta arbete. Ett nära samarbete med föräldrarna är av stor betydelse. Resurser och arbetssätt omprövas hela tiden för att eleverna ska få det rätta stödet.Handledning av skolans psykologer är viktiga och även ett bra fungerande samarbete med habilitering och socialtjänst. Ett fåtal skolor anser att det behövs mer kompetens när det gäller de elever som går i obligatoriska grundsärskolan.

Gymnasiet

I all planering försöker skolan utgå från den enskilda elevens önskemål och möjligheter. Skolsociala teamet inhämtar information från grundskolan genom överlämnandekonferenser och ser till att information förs vidare till rektor så att skolan på så tidigt skede som möjligt kan hjälpa de elever som behöver särskilt stöd i sitt dagliga arbete och liv. De betonar vikten av den kompetens som finns i det skolsociala teamet.

Vuxenutbildningen

För en SFI-studerande med funktionshinder ska en åtgärdsplan upprättas och följas.

Tester för personer med läs- och skrivsvårigheter kan göras av lärare. Funktionshinder och behov av särskilt stöd kan vara svåra att identifiera på ett tidigt stadium inom Sfi pga brister i svenska språket.

5.10 Bedömning och betyg

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grundskola

Eleverna ser sin utveckling och tar eget ansvar genom att arbeta utifrån målen i den individuella utvecklingsplanen (IUP:n). I de nationella proven skall eleverna själva bedöma vissa delar, vilket är ett sätt att utveckla den självbedömande förmågan. Inför utvecklingssamtalen får eleverna reflektera över målen i sin IUP. Det har de senaste åren varit mycket fokus på skriftliga omdömen

vilket har inneburit att det har blivit tydligare för eleverna vad de kan och vad de bör kunna.

Gymnasiesärskolan

Alla elever deltar aktivt i utformandet av den individuella utvecklingsplanen vid utvecklingssamtalen två ggr/år. Denna plan ska tydligt relatera till kursplanemålen. Representanter från skola och boende/fritid medverkar. Alla elever känner till de nationella målen och betygens roll i respektive kursplan

Alla elever anser sig få tillräckligt med stöd för att klara kursplanernas mål

De elever som önskar ges möjlighet till fördjupningskurser

Gymnasiet

Kursplaner och betygskriterier bearbetas kontinuerligt. Innan, under och efter varje avslutad kurs går läraren i samråd med övriga igenom kurs och betygskriterier.

Vuxenutbildningen

Kursplaner och betygskriterier har bearbetats och gjorts tydligare. Diskussioner om hur studerande uppfattar och tar till sig detta har pågått i arbetslagen. Mål och betygskriterier tydliggörs för den studerande. Uppföljning och kommunikation av resultat har i stort sett fungerat väl. Diskussioner och arbete pågår för att ständigt för utveckla arbetet när det gäller betyg och bedömning.

6 LIKABEHANDLINGSPLAN/PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING

Under 2010 har barn- och elevombudet tagit emot tre anmälningar från elever och vårdnadshavare i vår kommun. I alla tre fallen har skolinspektionen ansett att skolorna inte har brustit i sitt arbete.

Förskolan

Flera av förskolorna har under läsåret arbetat med att revidera sina planer. Några har tidigare haft en gemensam plan med skolan i närheten, vilket inte har varit förenligt med lagstiftningen. De förskolor som har kommit längre i sitt arbete beskriver även på vilket sätt föräldrarna varit delaktiga i arbetet med planen och på vilket sätt nya föräldrar informeras. Det är ett fåtal förskolor som i kvalitetsredovisningen har beskrivet på vilket sätt man

kartlägger, som är ett krav för att man ska veta vilka åtgärder som behövs.

Fritidshem

Fritidshemmen har haft en gemensam plan med skolan, därför håller många på att revidera och utarbeta nya som uppfyller lagens krav.

Förskoleklass och grundskola

Flera av grundskolorna har eller håller på att revidera och upprätta nya planer som stämmer överens med gällande lagstiftning. I kvalitetsredovisningarna framgår det inte på vilket sätt skolorna kartlägger eller hur elever är delaktiga i framtagnandet av planen. Någon skola beskriver väl hur arbetat har gått till och att det varje år genomförs en trivselenkät.

Gymnasiet

Planen uppdateras varje år. Informationer från klassråd, utvecklingssamtal och samtal med elevrådet samordnas av det skolsociala teamet. Planen går igenom vid skolstart varje år och tas upp på föräldramöte i årskurs 1.

Planen innehåller skolans policy när det gäller likabehandling, definitioner, mål samt åtgärder som skall göras om någon form av kränkning upptäcks.

Rutiner om ansvarsfördelning och hur åtgärder skall ske finns redovisat i likabehandlingsplanen. I en del av Torsbergsgymnasiets enkätundersökning "Gymnasieundersökning" finns frågor för att undersöka hur situationen är på Torsbergsgymnasiet ur likabehandlingsperspektiv.

Efter en anmälan till elevombudet om kränkande behandling på Nytorp har de arbetat fram en plan.

Gymnasiesärskola

Detta är ett prioriterat utvecklingsområde för gymnasiesärskolan.

Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningens likabehandlingsplan gäller även för Sfi. Den reviderades juni 2010.

Innehållet bearbetas i olika sammanhang utifrån svenska studierna eller om händelser uppstår som berör någon, några i grupperna

7. ÖVRIGT

7.1 Insatser för barn/elever med annat modersmål än svenska

Modersmålsstöd i % av målgruppen			
Förskola	2008	2009	2010
Bollnäs	32	60	56
Kommungruppen	18	18	20

Modersmålsstöd i % av målgruppen			
Förskoleklass	2008	2009	2010
Bollnäs	saknas	52	saknas
Kommungruppen	32,5	28,8	32,9

Modersmålsundervisning andel elever i % av målgruppen av berättigade elever som deltar			
Grundskola	2008	2009	2010
Bollnäs	54	saknas	saknas
Kommungruppen	46	44	48

Förskola

Förskolan har ett ansvar för att barn med ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. I kommunen finns en handlingsplan för modersmålsstöd och integrationsarbete i förskolan. Flera förskolor arbetar efter den. Många barn på förskolorna får modersmålsstöd. Förskolorna försöker ge ut all information på barnens språk. Tolkservice används vid behov. Alla förskolor har inte barn med annat modersmål än svenska och har därför inte lika bra struktur och kunskap när de ska ta emot dessa barn, som de förskolor som är mångkulturella. Förskolorna är aktiva i att ta reda på barnens kultur och traditioner. Handlingsplanen bör på förvaltningsnivå följas upp och även ta ansvar för att information finns på andra språk.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk grund-särskola

Det finns en kommungemensam resurs för modersmålsstöd som eleverna får ta del av. Dels får eleverna hemspråksundervisning, vissa har extra stöd i svenska. Flera skolor har avsatt viss lärarresurs för att möta dessa elevers behov. På två skolor finns det förberedelseklasser. Hemspråkslärare

finns även med som stöd för de elever som finns i ordinarie klasser.

Gymnasiesärskolan

Detta är ett utvecklingsområde på Höghammar-skolan.

Gymnasiet

Under året har gymnasieskolan haft studiehandledning och stöd för elever med svenska som andraspråk. För läsåret 2010-2011 anordnas kurs i svenska som andraspråk.

7.2 Företagsamhet – förskola

Förskolan har ett uppdrag att barns nyfikenhet, företagsamhet och intressen skall uppmuntras. Att inspirera barnen att utforska omvärlden ingår också i uppdraget. Förskolorna på Ren arbetar med Önsketanken – entreprenörskap i förskolan. Önsketanken är det första steget i Företagsamhetens Trappa. Det vänder sig till barnen fyra till sex år. Syftet med Önsketanken är att barnen ska få hjälp och stöd av sina lärare att visualisera sina drömmar och tankar. Genom att lyfta fram barnens idéer och låta dem vara mer delaktiga i sin egen vardag blir barnen mer initiativrika, kreativa och mer motiverade att försöka förverkliga sina drömmar. På Ren har all personal genomgått utbildning.

Det som kännetecknar förskolorna är att man använder sig av barnens nyfikenhet i utforskandet av framför allt närmiljön. De erbjuder barnen olika material och aktiviteter som stimulerar barnens kreativa tänkande. Personalen är väl förberedda och engagerade i arbetet med barnen. Någon förskola har blivit inspirerad av en bok i entreprenörskap som de läst. En förskola har bl a besökt Höghammar-skolans i Gävle teknikrum, som har inspirerat dem mycket. De har organiserat teknikstationer utomhus som har lett till gemensamma teknikveckor på förskolan. Föräldrarna inbjöds då att prova dessa stationer.

7.3 Förskola/skola och hem

Förskolan

Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn skall kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolorna har daglig kontakt med föräldrarna. Att möta varje barn och vårdnadshavare vid läm-

ning är ofta prioriterat. Både inskolningssamtal och uppföljningssamtal har förskolorna för det mesta. Utvecklingssamtal erbjuds på alla förskolor minst en gång per år och oftare vid behov. Minst ett föräldramöte per år, men de flesta har fler. Flera av förskolorna har föräldraråd, och de som inte har erbjuds föräldrarna att starta ett. Dessutom ordnar många av förskolorna trivseltillfällen som lucia, fixarkvällar mm. Allmän information till föräldrarna sker via anslagstavlor, hemsidor och nyhetsbrev.

Fritidshemmen

Fritidshemmen har ett bra samarbete med hemmen. De yngre barnen blir ofta hämtade och lämnade på fritidshemmen och då träffar man föräldrarna oftare. Föräldramöten har man antingen tillsammans med skolan eller enbart för fritidshemmen. Flera fritidshem har informationsfoldrar där de berättar om sin verksamhet, men även hemsidan blir ett allt viktigare verktyg. Information skickas hem regelbundet. Några fritidshem genomför varje år en trivselenkät. En del fritidshem deltar även i skolans utvecklingssamtal.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk särskola

Samarbetet mellan skola och hem pågår på tre nivåer. På elevnivå är det ofta kontaktbok som är personlig mellan skola och hem. Utvecklingssamtal som genomförs minst en gång per termin med mentor, elev och vårdnadshavare. På en del skolor deltar även fritidshemspersonalen i dessa samtal. Dessutom har men telefon- och e-postkontakt när det finns behov. Elevvårdskonferenser genomförs när det finns behov av detta. När det gäller klassen är det vanligt att läraren skickar hem veckobrev och att föräldramöten genomförs på klassnivå. På skolnivå är det vanligt att rektorer skickar hem informationsbrev. Det finns på alla skolor väl fungerande skolråd. På de mindre skolorna är det vanligt att dessa skolråd tar på sig att spola isbanan på vintern. Fler skolor använder sig idag av hemsidan för information. Det har blivit tydligt att fler och fler besöker skolornas hemsidor för information.

Gymnasiesärskolan

Mycket kontakt med vårdnadshavare förekommer och är en förutsättning för verksamheten.

Gymnasiet

Elevernas vårdnadshavare kan genom programmet Dexter hålla sig uppdaterade om elevens närvaro. Kontakter tas i samband med utvecklingsamtal och vid behov från skola eller hemmet. När eleven blir myndig avgör respektive elev om förälder medverkar vid utvecklingsamtalen. Nytorp tydliggör redan vid uppropet vad de kräver av föräldrarna eftersom de har internat.

7.4 Övergång och samverkan

Förskolans samverkan med förskoleklass, skola och fritidshemmet

Förskolorna har antingen en plan för överkolningen från förskoleklass till fritidshem eller struktur och rutiner som genomförs alla år. Några har det enkelt eftersom förskola och skola delar på utomhusmiljön. Förutom överkolning finns det på många håll ett mer omfattande samarbete under övriga delar av året, t ex gemensamma öppningar och stängningar och andra aktiviteter. Björktjärområdet har åter lyft frågan om den ”röda tråden” från förskola till skola.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk särskola

På de flesta skolor faller sig samarbetet naturligt mellan förskoleklass, fritidshem och skola eftersom verksamheterna är integrerade med varandra. Fritidshemmet, förskoleklassen och skolan arbetar integrerat. Sedan många år tillbaka har Bollnäs kommun samlad skoldag för eleverna i förskoleklass och de tidigare årskurserna i skolan. Flera skolor beskriver att det finns överlämningskonferenser mellan förskolan och förskoleklass som är dokumenterade. Vid överlämningskonferenserna deltar alltid rektor och specialpedagog. Men flera skolor saknar i kvalitetsredovisningen hur övergången mellan förskola – förskoleklass/fritidshem är. Rutiner finns även för överlämning från årskurs 6 till årskurs 7. Fokus är ofta på eleverna i behov av särskilt stöd. Hur samverkan sker med gymnasiet framgår inte i skolornas kvalitetsredovisning.

Gymnasieskolan

Yrkesvägledarna arbetar med elevernas utslussning till en ordnad livssituation på hemorten efter skolan, med arbete/sysselsättning, boende och fritid. Varje år görs en uppföljning av eleverna sex månader efter examen för att se hur det gått för

dem avseende arbete/sysselsättning, boende och fritid. För de elever som avslutade sina studier 2010 hade ca 85% av eleverna arbete/sysselsättning sex månader efter examen.

Gymnasiet

Överlämnandet från grundskolan har stor betydelse för att elever får rätt start på gymnasiet. Specialpedagogerna är länken mellan skolformerna. Högskolorna kommer till gymnasiet på informationsdagar och eleverna har möjlighet att åka till Högskolan Gävle för information under årskurs 3. Elever åker även till Uppsala universitet. Studie- och yrkesvägledare håller information vid olika tillfällen under gymnasietiden. Eleverna kan boka individuella möten med vägledarna. Studiebesök görs på olika arbetsplatser. Elever från åk 2 och 3 erbjuds besök på SACO-mässa. På Nytorp kommer Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) vartannat år för att informera eleverna om sina utbildningar. Eleverna vänder sig även till rektor för aktuell information om någon utbildning inom naturbruksområdet.

Vuxenutbildningen

Studierande gör en individuell studieplan tillsammans med yrkes- och studievägledarna. Komvux och Högskoleenheten finns i samma organisation och har nära kontakt via skolledning och gemensamma studie- och yrkesvägledare.

Sfi har ett brett samverkansbehov: integrationen som tar emot flyktingar, studievägledarna som har emot övriga invandrare, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen m.fl.

Särvux bedriver en aktiv uppsökande verksamhet med besök på Daglig verksamhet, kontinuerlig kontakt med boendepersonal och kontaktpersoner, informationsträffar med Höghammarskolans ledning och studievägledare.

7.5 Lokal arbetsplan

Förskolan

Förskolornas arbete med en lokal arbetsplan har verkligen tagit fart efter att barn- och utbildningsnämnden fastställde dokumentet ”Gemensam hållning för förskolan i Bollnäs kommun”. Flera förskolor hade redan tidigare arbetsplaner men nu har i princip alla en plan och följer upp dem i samband med kvalitetsredovisningen.

Förskoleklass – grundskola – obligatorisk särskola

Arbetet med skolornas arbetsplaner har även tagit fart, från att ha varit ett dokument som på en del skolor bara funnits men inte varit speciellt levande, så har många skolor reviderat och aktualiserat sina planer. Det märks tydligt i kvalitetsredovisningarna.

Gymnasiet

Gymnasieskolan har en lokal arbetsplan som har sin utgångspunkt i de kommunala och nationella styrdokumenterna och i skolan prioriterade mål.

Gymnasiesärskolan

I de lokala arbetsplanerna ska varje arbetslag inför varje läsår ange hur man ska arbeta för att uppnå målen för Höghammarskolan. Efter varje läsår gör arbetslagen en uppföljning och bedömning i vilken grad man uppnått målen och vad man behöver förbättra till kommande läsår. Som underlag för detta görs också en elevenkät under vårterminen.

Vuxenutbildningen

Varje skolform/verksamhet för sig eftersom de skiljer sig en hel del i uppdrag och upplägg.

7.6 Skriftliga omdömen

Arbetet med de skriftliga omdömena är ett arbete som hela tiden utvecklas och förbättras. Skolorna har kommit olika långt i detta arbete. Fortbildningsinsatsen med Moreau-Wretman är arbetsam men uppskattad och värdefull för att skolorna ska klara av detta arbete med skriftliga omdömen.

7.7 TRAS

Alla förskolor arbetar mer eller mindre med TRAS (Tidig registrering av språkutveckling). Det används som ett observationsmaterial som på ett enkelt sätt ger personalen en bild av vad varje barn behöver inom t ex grov- och finmotorik, samspel, språk och matematik. Framförallt används det inför utvecklingssamtalen. Förskolorna försöker hitta sätt att arbeta med det på ett effektivt sätt. Några beskriver svårigheten att få tillräckligt med tid för att arbeta så aktivt med TRAS som man skulle önska.

7.8 Tillsyn av de enskilda förskolorna

Kommunen är enligt lag tillsynsmyndighet för fristående förskoleverksamhet och skolbarnom-

sorg. Tillsyn av kommunens fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem har inte genomförts 2010. Redovisning i barn- och utbildningsnämnden 2010-03-31 gällde tillsyn hösten 2009.

Handlingsplan är upprättad i kommunen 2009-07-17 för att säkerställa att verksamheten uppfyller ställda krav genom kontinuerlig riktad tillsyn. Utöver handlingsplan sker vid behov oanmäld tillsyn.

7.9 VFU – verksamhetsförlagd utbildning

Kommunen har avtal med tre högskolor för den verksamhetsförlagda utbildningen. Dessutom tillkommer fler högskolor som kommunen får förfrågningar från om kommunen kan erbjuda verksamhetsförlagd utbildning. Inom kommunen ansvarar lokal samordnare för den övergripande kontakten med högskolorna när det gäller verksamhetsförlagd utbildning och placering av studenter. Av de lokala lärarutbildare som haft studenter under 2010 har 45 % av dem haft den föreskrivna grundkursen på 7,5 högskolepoäng eller motsvarande. På grund av det ekonomiska läget har förvaltningen under året inte låtit några gå utbildning till lokal lärarutbildare. Högskolan i Gävle har genomfört en webbaserad enkät av den verksamhetsförlagda utbildningen. Enkäten vänder sig till studenter som haft verksamhetsförlagd utbildning under hösten 2010 och till studentens lokala lärarutbildare.

Enkäten visar att av studenterna som har placering i kommunen har fått tillräckligt med stöd av sin lokala lärarutbildare. 79 % har haft personlig kontakt med rektor på sin partnerskola medan endast 53 % av lokala lärarutbildare anser att rektor engagerar sig i den verksamhetsförlagda utbildningen. Närmare 90 % av kommunens lokala lärarutbildare har kunnat avsätta tillräckligt med tid för handledning. Den lokala handlingsplanen för verksamhetsförlagd utbildning har 82 % angivet att man tagit del av i sitt uppdrag som lokal lärarutbildare.

8 UTBILDNINGENS RESULTAT

8.1 Förskoleindex

Förskoleindexet belyser hur personal, föräldrar/vårdnadshavare och barn utifrån läroplanen för förskolan, Lpfö 98, samverkar och påverkar akti-

viteterna inom förskolan. Sedan läroplanen för förskolan kom (1998) har förskolans uppdrag förändrats från att ha fokus på barnomsorg till att även ha ett tydligt pedagogiskt uppdrag kring barnets lärande och utveckling. Förskolans roll som en del av utbildningssystemet, där grunden för ett livslångt lärande läggs, har därmed tydliggjorts. Syftet är att föräldrar och andra ska kunna jämföra förskolans innehåll och måluppfyllelse med andra förskolor inom och utanför den egna kommunen.

Andel barn som fått plats i förskola på önskat placeringsdatum, %	
Bollnäs	93
Riket	84

Genomsnittlig väntetid för de barn som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum, antal dagar	
Bollnäs	12
Riket	16

Andel förskoleplatser där barnen deltar aktivt i utvecklingssamtalen	
Bollnäs	0
Riket	25

Andel förskoleplatser där barnen deltar i (veckans) planering av förskolans aktiviteter	
Bollnäs	48
Riket	72

Andel förskoleplatser där barnens synpunkter används vid utformning av den fysiska miljön	
Bollnäs	63
Riket	74

Andel förskoleplatser där barnens utveckling och lärande dokumenteras	
Bollnäs	100
Riket	97

Andel förskoleplatser där barnens utveckling och lärande dokumenteras	
Bollnäs	100
Riket	97

Andel förskoleplatser där dokumentation följer med från förskolan till förskoleklass/skola (förutsätter vårdnadshavarens tillstånd)	
Bollnäs	12
Riket	72

Andel förskoleplatser där föräldrar erbjuds delta vid överlämning mellan förskola/förskoleklass	
Bollnäs	18

Riket	69
-------	----

Andel förskoleplatser där man erbjuder utvecklingssamtal minst en gång per år	
Bollnäs	100
Riket	100

Andel förskoleplatser där man systematiskt inhämtar barnens synpunkter	
Bollnäs	56
Riket	74

Andel förskoleplatser där man upprättar individuella handlingsplaner för varje barn	
Bollnäs	9
Riket	53

Andel förskoleplatser där man varje termin genomför dialog med föräldrarna om förskolans mål, uppdrag och resultat	
Bollnäs	95
Riket	85

Andel förskoleplatser där man årligen systematiskt inhämtar föräldrarnas synpunkter	
Bollnäs	100
Riket	85

Grundskola

8.2 Resultat, ämnesprov i årskurs 3 2010

Matematik, andel som nått kravnivån			
Delprovets innehåll	Deltagare	Bollnäs	Riket
Räkna i huvudet	243	82,7	81,6
Tid och geometri	243	88,9	91,0
Likheter, tallinjen o talföljder	243	91,8	89,4
Uppdeln. av tal och helheter	243	88,1	91,0
Area och volym	243	91,4	91,8
Statistik, gruppuppgift	243	90,9	89,4

Svenska, andel som nått kravnivån			
Delprovets innehåll	Deltagare	Bollnäs	Riket
Muntlig uppgift	239	96,2	95,7
Läsning, skönlitterär text	239	92,9	92,5
Läsning, faktatext	239	88,3	92,0
Elevers högläsning	239	94,1	93,2
Skrivuppgift: berättande text	239	89,5	90,4
Skrivuppgift: stavv. o interpunkt.	239	75,7	86,8
Skrivuppgift: läsbarhet	239	94,1	94,4
Skrivuppgift: beskrivande text	239	93,7	94,1

8.3 Resultat ämnesprov i årskurs 5 2010

Engelska, andel som nått kravnivån			
Delprovets innehåll	Ämne	Bollnäs	Riket
Samtala, tala	249	87,6	87,0
Lyssna, förstå (skriva)	249	81,1	83,8
Skriva	249	88,8	87,8

Matematik, andel som nått kravnivån			
Delprovets innehåll	Ämne	Bollnäs	Riket
Miniräknare o räknesätten	249	93,2	91,9
Längd, area o skala	249	79,1	84,1
Tid, statistik	249	89,2	91,1
Räknetoder	249	79,9	86,0

Svenska, andel som nått kravnivån			
Delprovets innehåll	Ämne	Bollnäs	Riket
Läsa, förstå litterär text	240	85,8	87,2
Läsa, förstå sakprosa	240	91,7	91,4
Skrivuppgift, berättande	240	87,5	87,1
Skrivuppgift, förklarande	240	86,3	87,1
Läsa, samtala	240	96,3	89,5

8.4 Simkunnighet i årskurs 5, 2010

Matematik, andelen i % som nådde målen	
Bollnäs	97
Riket	91,7

* Söräng och Granberg saknas för Bollnäs

8.5 Nationella prov i årskurs 9 2008-2010

Nationella proven i år 9 är obligatoriska för skolorna att genomföra.

Matematik, andelen i % som nådde målen	
2008	69,8
2009	85,8
2010	63,9

Svenska, andelen i % som nådde målen	
2008	96,2
2009	98,3
2010	88,1

Engelska, andelen i % som nådde målen	
2008	95,7
2009	97,0
2010	85,1

Fysik, andelen i % som nådde målen	
------------------------------------	--

2010	62,5
------	------

*Resultatet gäller ej Granbergsskolan

Biologi, andelen i % som nådde målen	
2010	80,9

*Resultatet gäller enbart Granbergsskolan

8.6 Relationen mellan provbetyg och betyg

Relationen mellan nationella prov i svenska och slutbetyg årskurs 9, 2010			
	Lägre	Lika	Högre
Arbråskolan	0	59,3	40,7
Granbergsskolan	0	54,1	45,9
Gärdesskolan	0	67,2	32,8
Kilafors skola	0	59,6	40,4
Bollnäs kommun	0	60,1	39,9
Riket	3,1	74,0	22,9

Relationen mellan nationella prov i matematik och slutbetyg årskurs 9, 2010			
	Lägre	Lika	Högre
Arbråskolan	0	44,6	55,4
Granbergsskolan	0	73,8	26,2
Gärdesskolan	0	53,4	46,6
Kilafors skola	0	54,5	45,5
Bollnäs kommun	0	57,0	43,0
Riket	1,0	72,6	26,4

Relationen mellan nationella prov i engelska och slutbetyg årskurs 9, 2010			
	Lägre	Lika	Högre
Arbråskolan	0	74,1	25,9
Granbergsskolan	1,6	93,7	4,8
Gärdesskolan	4,3	87,0	8,7
Kilafors skola	3,5	66,7	29,8
Bollnäs kommun	2,5	81,8	16,5
Riket	6,5	84,3	9,2

Relationen mellan nationella prov i biologi och slutbetyg årskurs 9, 2010			
	Lägre	Lika	Högre
Granbergsskolan	0	64,1	35,9
Riket	3,3	67,2	29,5

Relationen mellan nationella prov i fysik och slutbetyg årskurs 9, 2010			
	Lägre	Lika	Högre
Arbråskolan	0	50,0	50,0
Gärdesskolan	2,0	54,9	43,1
Kilafors skola	7,1	42,9	50,0
Riket	3,3	66,7	30,0

8.7 Grundskola – slutbetyg årskurs 9 2010

Genomsnittligt meritvärde			
	2008	2009	2010
Arbråskolan	194,6	203,2	190,8
Granbergsskolan	185,1	204,3	201,5
Gärdesskolan	207,4	205,2	188,5
Kilafors skola	206,3	195,9	207,5
Bollnäs kommun	198,8	202,5	196,6
Riket	209,3	209,6	208,8

Andelen i %, behöriga till nationellt program			
	2008	2009	2010
Arbråskolan	93,5	87,9	91,2
Granbergsskolan	92,7	94,6	82,4
Gärdesskolan	92,8	95,7	79,5
Kilafors skola	96,7	93,7	89,5
Bollnäs kommun	93,6	94,2	85,0
Riket	88,9	88,8	88,2

Andelen i %, behöriga till nationellt program uppdelat på kön			
	flickor	pojkar	totalt
Arbråskolan	96	87	91,2
Granbergsskolan	81	83	82,4
Gärdesskolan	74	84	79,5
Kilafors skola	91	89	89,5
Bollnäs kommun	85,0	85,0	85,0
Riket	89	87	88,2

Andelen i %, behöriga till nationellt program uppdelat per svensk och utländsk bakgrund 2010			
	Svensk bakgrund	Utl. bakgrund, födda i Sverige	Utl. bakgrund, födda utomlands
Bollnäs	87
Riket	91	85	63

Andelen i %, behöriga till nationellt program uppdelat per föräldrars utbildningsnivå			
	För-gymnasialutb	Gymnasial utbildning	Efter-gymnasialutb
Bollnäs	..	82	93
Riket	63	85	95

Andelen i % som nått målen i samtliga ämnen			
	2008	2009	2010
Arbråskolan	76,1	81,4	78,9
Granbergsskolan	72,9	82,4	77,9
Gärdesskolan	85,6	89,3	73,1
Kilafors skola	93,4	87,3	82,5
Bollnäs kommun	82	86,5	77,7
Riket	76,6	77	76,6

Andelen i %, som nått målen i samtliga ämnen uppdelat på kön			
	flickor	pojkar	totalt
Arbråskolan	93	67	78,9
Granbergsskolan	74	80	77,9
Gärdesskolan	62	82	73,1
Kilafors skola	91	77	82,5
Bollnäs kommun	78	77	77,7
Riket	80	74	76,6

Andelen i % som har nått målen i samtliga ämnen uppdelat per svensk och utländsk bakgrund 2010			
	Svensk bakgrund	Utl. bakgrund, födda i Sverige	Utl. bakgrund, födda utomlands
Bollnäs	80
Riket	80	69	50

Andelen i % som har nått målen i samtliga ämnen uppdelat per föräldrars utbildningsnivå			
	För-gymnasialutb	Gymnasial utbildning	Efter-gymnasialutb
Bollnäs	..	75	86
Riket	45	71	86

Slutbetyg per ämne i årskurs 9				
Ämne	G	VG	MVG	Ej nått målen
Bild	44,3	35,1	19,1	1,5
Engelska	42,7	37,4	10,7	9,2
Hemkunskap	43,9	39,7	14,1	2,3
Idrott och hälsa	39,7	31,7	21,0	7,6
Matematik	66,8	18,7	6,1	8,4
Moderna språk	48,3	34,0	14,3	3,4
Musik	49,6	29,0	16,8	4,6
Biologi	53,4	30,9	9,2	6,5
Fysik	61,1	25,6	5,3	8,0
Kemi	60,7	24,8	5,3	9,2
Slöjd	41,2	42,0	13,7	3,1
Geografi	48,9	29,4	15,6	6,1
Historia	52,3	32,8	9,2	5,7
Religion	54,6	29,0	10,3	6,1
Samhällskunskap	56,5	33,6	5,7	4,2
Svenska	48,6	36,8	11,7	2,8
Svenska som 2:a språk	73,3	0,0	6,7	20,0
Teknik	56,9	29,4	9,9	3,8

Andel % elever som nått målen i respektive ämne				
Ämne	2010	2009	2008	2007
Bild	98,5	98,1	97,3	97,5
Engelska	90,8	95,8	96,1	96,2
Hemkunskap	97,7	97,7	96,7	98,2
Idrott och hälsa	92,4	95,2	92,4	92,7
Matematik	91,6	95,5	94,9	94,7

Moderna språk	96,6	99,5	95,3	96,7
Musik	95,4	97,1	94,9	95,0
Biologi	93,5	96,3	90,6	94,0
Fysik	92,0	95,1	92,1	93,4
Kemi	90,8	95,5	92,1	94,0
Slöjd	96,9	98,4	97,3	97,5
Geografi	93,9	98,4	94,0	95,9
Historia	94,3	97,1	94,6	97,0
Religion	93,9	97,7	94,3	95,9
Samhällskunskap	95,8	98,4	95,5	95,9
Svenska	97,2	98,7	96,6	97,4
Svenska som 2:a språk	80,0	90,0	..	100
Teknik	96,2	95,5	93,4	96,2

8.8 Gymnasieskola – betygsresultat 2008-2010

Andelen elever i % med slutbetyg minst avgångsbetyg i Engelska A			
	2008	2009	2010
Bollnäs	95,7	97	97,4
Kommungruppen	97,4	97,1	97,5

Andelen elever i % med slutbetyg minst avgångsbetyg i Matematik A			
	2008	2009	2010
Bollnäs	93,0	96,6	95,5
Kommungruppen	96,4	96,8	96,7

Andelen elever i % med slutbetyg minst avgångsbetyg i Svenska A			
	2008	2009	2010
Bollnäs	95,7	97,7	99,6
Kommungruppen	98,8	98,9	99

Andelen nybörjare i % som fullföljde utbildningen inom 4 år			
	2008	2009	2010
Bollnäs	80	79	78
Kommungruppen	82	83	84

Andelen elever i % med slutbetyg med allmän behörighet till högskola			
	2008	2009	2010
Bollnäs	89	93	88
Kommungruppen	89	91	86

Genomsnittlig betygspoäng hos de elever som fick slutbetyg			
	2008	2009	2010
Barn- och fritidsprogr.	11,4	12,1	11,9
Byggprogrammet	11,8	11,7	11,9

Elprogrammet	13,2	..	12,7
Estetiska programmet	12,8	14,4	14,3
Fordonsprogrammet	11,9	11,4	..
Hotell- och restaurangprogrammet	12,9	12,9	14,7
Medieprogrammet	13,6	13,9	14
Naturbruksprogrammet	12,8	13,9	14,1
Naturvet. programmet	14,9	15,6	15,5
Omvårdnadsprogrammet	12,7	13,1	13,5
Samhällsv. programmet	13,6	14,4	14,4
S:a nationella program	12,9	13,4	13,6

Andel elever (%) behöriga till högskola av de elever som fick slutbetyg resp läsår			
	2008	2009	2010
Barn- och fritidsprogrammet	80	80,8	66,7
Byggprogrammet	93,8	100	100
Elprogrammet	92,3	..	84,6
Estetiska programmet	77,3	95,8	91,7
Fordonsprogrammet	89,5	87,5	..
Hotell- och restaurangprogr.	82,8	90,5	..
Industriprogrammet
Medieprogrammet	93,8	100	84,6
Naturbruksprogrammet	93,1	100	96,3
Naturvetenskapsprogr.	100	100	96,3
Omvårdnadsprogrammet	100	92,3	82,4
Samhällsvetenskapsprogr.	91,7	95,2	95,2
S:a nationella program	89,2	92,7	88,2

Andel elever (%) med slutbetyg från gymnasieskolans nationella program inom 4 år			
	2008	2009	2010
Barn- och fritidsprogrammet	76,2	62,5	81,5
Byggprogrammet	88,2	100	88,2
Elprogrammet	71,4	66,7	60,0
Estetiska programmet	89,7	80,8	87,0
Fordonsprogrammet	73,9	77,8	83,3
Hotell- och restaurangprogr.	86,7	95,7	78,3
Industriprogrammet	63,6	54,4	41,2
Medieprogrammet	81,3	100	81,8
Naturbruksprogrammet	72,5	58,7	60,7
Naturvetenskapsprogrammet	90,6	93,1	93,1
Omvårdnadsprogrammet	64,9	50,0	50,0
Samhällsvetenskapsprogrammet	80,7	84,2	86,0
Teknikprogrammet	88,2	-	-
S:a nationella program	79,4	76,4	76,1

8.9 Komvux – betygsresultat 2008 – 2010

Andelen kursdeltagare i % med minst betyg G i Engelska A			
	2008	2009	2010
Bollnäs	58	83	71

Kommungruppen	81	81	
---------------	----	----	--

Kommentar: Siffrorna för 2010 taget ur vuxenutbildningens egna statistik. Officiell statistik inte publicerad.

Andelen kursdeltagare i % med minst betyg G i Svenska A			
	2008	2009	2010
Bollnäs	76	82	77
Kommungruppen	83	81	

Kommentar: Siffrorna för 2010 taget ur vuxenutbildningens egna statistik. Officiell statistik inte publicerad.

Andelen kursdeltagare i % med minst betyg G i Matematik A			
	2008	2009	2010
Bollnäs	72	96	89
Kommungruppen	80	79	

Kommentar: Siffrorna för 2010 taget ur vuxenutbildningens egna statistik. Officiell statistik inte publicerad.

9 VERKSAMHETSANALYS OCH BEDÖMNING

9.1 Förskola

Alla förskolor upprättade kvalitetsredovisning för läsåret 2009-2010. Även öppna förskolan har gjort en kvalitetsredovisning.

Kommunens förskolor har arbetat fram arbetsplaner med hjälp av dokumentet Gemensam hållning för förskolan i Bollnäs kommun. Arbetet med den nya läroplanen påbörjades under hösten 2010 med att bl a rektorerna deltog på Skolverkets konferenser

Inom kommunens förskolor var andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning 70 %, vilket är betydligt bättre än jämförbara kommuners som har 60 %.

Efterfrågan på platser minskade under 2009 och antalet inskrivna är något större för 2010.

Antalet barn i förskola var ungefär 18 fler än året innan vid samma tidpunkt. Barn per förskoleavdelning har ökat från 15,8 barn 2009 till 16,1 barn 2010.

Förskolorna har höga ambitioner om att skapa god kvalitet. Kvalitetsarbetet pågår alla dagar året runt. De arbetar medvetet för att utveckla och förbättra förskolan utifrån det uppdrag som de har. Verksamheten i förskolorna följs upp genom utvecklingssamtal, barnsamtal, föräldramöten, föräldraråd, enkäter. För personalen finns avdelningsplaneringar, husmöten, arbetsplatsträffar och planeringsdagar. För de flesta förskolorna är kvalitetsredovisningen grunden till den nya arbetspla-

nen. Utvecklingsgrupper är vanligt förekommande på förskolorna som arbetar mycket med läroplansarbetet.

Många förskolor har personal som deltar i kompetensutveckling via Förskolelyftet.

9.2 Fritidshem

Det är andra året som fritidshemmen gör egna kvalitetsredovisningar. Tidigare har det varit tillsammans med grundskolornas. Alla fritidshem har inte upprättat kvalitetsredovisning. Samtliga fritidshem är integrerade i grundskolorna. Det gäller såväl lokalmässigt som verksamhetsmässigt.

Inom fritidshemmen var andelen personal med pedagogisk utbildning 77 % för 2010. Det är högre jämfört med kommungruppens resultat som är på 67 %. Kommunen har medvetet satsat på att all personal skall ha högskoleutbildning, i första hand fritidspedagog men även förskollärare eftersom många fritidshem samarbetar med förskoleklassen.

Antalet inskrivna barn per årsarbetare har sjunkit rejält jämfört med 2009. Siffran för 2010 jämfört med året före är 18,3 barn respektive 26,5. Inrapportering av SCB statistik har under de senaste åren varit ett förbättringsområde och det kan vara en anledning till det förbättrade resultatet.

Att fritidshemmen numera har både egna arbetsplaner och kvalitetsredovisningar gör att fritidshemmens bidrag till att uppnå läroplanens mål synliggörs på ett bättre sätt. Fritidshemmen kompletterar skolan på ett professionellt sätt utifrån uppdraget och de fortsätter att lyfta fram det viktiga arbete som bedrivs på eftermiddagarna.

9.3 Grundskola – Obligatoriska särskolan

Kvalitetsredovisning för 2009-2010 lämnades in av alla grundskolor förutom Granbergsskolan. Stora delar av kommunens obligatoriska särskola ingår i grundskolornas kvalitetsredovisningar. Det är svårt att läsa ut grundsärskolans arbete och måluppfyllelse i skolornas kvalitetsredovisning. Detta gäller även förskoleklassen.

År 2010 var lärartätheten på högre än 2009, dvs 8,9 lärare per 100 elever jämfört med 2009 år som var 8,5. Det är något lägre än kommungruppen som hade 9,1.

Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning låg på 85 %, vilket är fem procent lägre jämfört med kommungruppen. Den skola med

lägst andel pedagoger ligger på 81 % och den skola med högst andel pedagoger är 97,7 %.

Resultatuppföljningen har till stora delar följt den nya uppföljningsplanen som barn- och utbildningsnämnden har antagit. Redan nu ser rektorer, specialpedagoger och verksamhetschefen att det bör bli fler kontrollstationer, för att säkerställa att alla elever når den ökade måluppfyllelse. De pedagogiska revisionerna visar på att den systematiska uppföljningen av elevernas kunskaper måste bli än mer tydlig och känd både på skol- och kommunnivå. Hur det ska redovisas på kommunnivå när det gäller eleverna som tillhör obligatoriska särskolan och träningsskolan är ett utvecklingsområde.

Under flera år har andelen behöriga till gymnasiet ökat, 2009 var 94,2 % av eleverna var behöriga att söka nationellt program i gymnasieskolan – siffran för 2010 var 85 %. Det försämrade resultatet är oroväckande. Det är framförallt Gärdesskolan och Granbergsskolan som har ett resultat som är betydligt lägre än året innan.

Genomsnittligt meritvärde för 2010 låg på 196,6 att jämföra med 2009 som var 202,5. Även här är det ett sämre resultat än året innan. Här är det Arbråskolan och Gärdesskolan som har ett lägre meritvärde än året innan. Meritvärdet mellan skolorna i kommunen varierar och ligger mellan 188,5 – 207,5. Snittet för riket är på 208,8, dit har kommunen en bra bit kvar. Granbergsskolan har haft ett meritvärde på över 200 de senaste två åren vilket är positivt.

Skolans huvuduppgift är att alla elever uppnår målen i samtliga ämnen. Bollnäs kommun hade ett bra år 2009 när 86,5 % av eleverna uppnått målen i samtliga ämnen, för 2010 är det 78 % som nått målen. För riket 2010 var det 77 %, det är samma resultat som 2009. Kommunen försämrade resultatet rejält men är strax över genomsnittet för hela landet.

9.4 Gymnasieskola

Gymnasiet i Bollnäs bedrivs vid tre enheter, Torsberg, Heden och Nytorp. Torsbergsgymnasiet har lämnat en kvalitetsredovisning för hela skolan dessutom upprättade omvårdnadsprogrammet en egen. Nytorp har i inte upprättat någon kvalitetsredovisning för läsåret.

Rektorerna fortsätter arbetet med att hitta rutiner för kvalitetsarbetet där personal och elever skall bli mer delaktig.

Våren 2010 gick den största elevkullen ut. Nu minskar elevkullarna på gymnasiet, dels beroende på lägre elevunderlag och på grund av Hälsingegymnasiet. Torsbergsgymnasiet har 128 färre elever än året innan. För Nytorp är siffran 7 färre elever per den 15 oktober, tyvärr tappade de elever under senare delen av hösten.

De senaste åren har lärartätheten inom gymnasieskolan inte varit korrekt inrapporterad eftersom personalen på Nytorp inte funnits med, endast antal elever. Siffrorna är fel för både 2008 och 2009 på skolverkets hemsida, men korrekta siffror finns på SIRIS. Torsbergsgymnasiet hade för 2010 8,9 lärare per 100 elever jämfört med 8,4 för 2009. Det är en ökning med 0,4 lärare per hundra elever. För Nytorp var siffran för 2010 8,1 att jämföra med 2007 då det var 11,6 lärare per hundra elever.

Andelen årsarbetare med högskoleutbildning ökar för varje år, 2008 var det 65 % som hade högskoleutbildning, 2009 70 % och 2010 hade andelen behöriga ökat till 74 %. Gymnasiet arbetar aktivt med att höja andelen årsarbetare med högskoleutbildning, bl a genom att erbjuda Lärarlyftet.

Resultatmässigt låg gymnasiet högre än de övriga i kommungruppen läsåret 2009-2010. Andelen elever med slutbetyg med allmän behörighet till högskola var 88 % mot 85 % för kommungruppen. Ser man till ämnena svenska, matematik och engelska, var andelen elever med minst betyget Godkänd i avgångsbetyget, i paritet med jämförbara kommuner.

Andelen elever som avbröt sina studier eller gjorde studieuppehåll var 2 % mellan 2007 och 2008, siffran för 2008 och 2009 låg på 4 %. Jämförbara kommuner låg på 3 %. Uppgifter från 2010 föreligger inte i maj 2011.

Elever som går vidare till högre studier inom tre år har ökat från 31 % 2009 till 33 % 2010, att jämföras med kommungruppens 38 % 2010.

9.5 Gymnasiesärskola

Särskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2009-2010 omfattar träningsskolan som obligatorisk särskola, gymnasiesärskolan, elevboende och fritid.

Det 15 oktober var det 328 elever som gick på gymnasiesärskolan fördelat på 132 flickor och 196 pojkar.

Av gymnasiesärskolans 328 elever kommer 122 från övriga kommuner i länet, vilket är en minsk-

ning med 41 elever jämfört med föregående år. Från övriga riket kommer 176, och det är en ökning med 39 elever. Eleverna från Bollnäs minskade också. 2010 var det 31 Bollnäselever som gick på gymnasiesärskolan.

Antalet elever på träningskolan minskar för varje år. Det var 11 elever som gick i träningskolan varav två är från annan kommun.

Elevernas inflytande och ansvar samt förståelsen för betygssystemet är utvecklingsområden för skolan. Personal och lärare har inte en gemensam syn på detta.

Höghammarskolan redovisar inga kunskapsresultat i sin kvalitetsredovisning.

Kvalitetssäkringen fortsätter att utvecklas genom att dokumentationen över vad som görs kring enskilda elever i skola och boende har förbättrats liksom genomgång av de utredningar som ligger till grund för elevernas rätt till särskola.

Antal lärare per 100 elever för 2010 var inom gymnasiesärskolan 24,8 jämfört med kommungruppens 23,0. Andelen högskoleutbildade pedagoger är 70 % för skolan och snittet för riket 80 %. Utbildade specialpedagoger är 5 % för skolan medan riket ligger på 24 %.

Upprättande av likabehandlingsplan har inte gjorts för läsåret, vilket måste åtgärdas.

Den gemensamma organisationen för gymnasiet och gymnasiesärskolan har tagit mycket tid i anspråk.

9.6 Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen består av fyra delar kommunal vuxenutbildning, särvux, svenska för invandrare samt uppdragsutbildning.

Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning för 2010 var 69 % jämfört med kommungruppens 84 % året innan hade 90 % av lärarna utbildning.

Komvux har för läsåret 2009-2010 inte upprättat någon kvalitetsredovisning. Den finns för både Sfi och Särvux. Komvux vara uttagen av skolinspektionen i en kvalitetsgranskning där det granskades hur kommunen följer upp vuxenutbildningens resultat i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Utifrån de åtgärder som skulle förbättras har komvux under läsåret arbetat för att säkerställa detta. Bland annat arbetar man för att förbättra kvalitetsredovisningen, den kommer i framtiden att kopplas mer till de nationella målen.

Kvalitetsarbetet vid Komvux pågår kontinuerligt under året. Möten och kommunikation med de studerande är grunden för utveckling av verksamheten. Studerande har också möjlighet att under pågående kurs via enkät beskriva hur de uppfattat studierna vid Komvux. Planerade pedagogiska samtal, kvalitetsutvecklingsdagar, arbetsplatsträffar har använts för att följa upp och analysera resultat, bedömning och betygssättning samt studerandes delaktighet och inflytande. Officiell statistik och verksamhetens egen statistik med studieresultat och avbrott ligger till grund för analyser och åtgärder

10 ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING

Även fortsättningsvis skall alla förskoleenheter och skolenheter upprätta kvalitetsredovisningar för varje läsår.

Huvudmannens kvalitetsredovisning ska från och med 2011 gälla läsår istället för kalenderår.

Huvudmannen utarbetar en plan för att följa upp och utvärdera annan pedagogisk verksamhet.

Fortsätta utveckla arbetet på huvudmannanivå med det systematiska kvalitetsarbetet genom att fastställa när uppföljningar ska ske och vem eller vilka som ska vara ansvariga.

Alla förskole- och skolenheter utarbetar en plan för det systematiska kvalitetsarbetet som uppfyller de krav skollagen kräver.

Utveckla uppföljningar och analyser av elevernas måluppfyllelse på individ- och skolnivå.

Särskilt förbättra betygsuppföljningen på gymnasiesärskolan.

Utveckla rutiner för att säkerställa att Bollnäs kommun lever upp till skollagen när det gäller elevernas rättsäkerhet.

Rutiner för uppföljning på huvudmannanivå, ska vara kända i verksamheten när det gäller likabehandlingsplan/plan för kränkande behandling.

Alla förskole- och skolenheter och ska ha en lika-behandlingsplan/plan mot kränkande behandling som uppfyller de krav som lagen ställer. Planen ska vara upprättad senast 31 oktober och utgå från aktuell kartläggning.

Utarbeta en ny IT-plan där kraven är anpassade till ny skollag, nya läroplaner och kursplaner aktuell lagstiftning.

Principer för resultatenheter bör fastställas och bli kända i verksamheten.

Verksamhetsplan utarbetas som tydliggör hur arbetet med mål- och styrkort ska utvecklas.

11 INFORMATION PÅ ENHETERNAS HEMSIDA

Grönt – dokumentet finns på enhetens hemsida

Rött – dokumentet finns inte på enhetens hemsida

Gult - dokumentet är gemensamt med andra enheter

Enhet	Verksamhet	Likabehandlingsplan		Arbetsplan		Kvalitetsredovisning	
		2009	2010	2009	2010	2009	2010
Arbrå	Fritidshem						
Björktjära	Fritidshem						
Granberg	Fritidshem						
Kilafors	Fritidshem						
Kilberg	Fritidshem						
Nyhamre	Fritidshem						
Rengsjö	Fritidshem						
Segersta	Fritidshem						
Söräng	Fritidshem						
Västansjö	Fritidshem						
Vallsta	Fritidshem						
Björktjära	Förskola						
Björkbackens	Förskola						
Granberg	Förskola						
Gula huset	Förskola						
Hamregård	Förskola						
Hedhamre	Förskola						
Kilberg	Förskola						
Klockargården	Förskola						
Lissgården	Förskola						
Nyhedsbacken	Förskola						
Nyhemsgården	Förskola						
Pilen	Förskola						
Pionen	Förskola						
Regnbågen	Förskola						
Rengsjö	Förskola						
Rensbacken	Förskola						
Segersta	Förskola						
Växsjö	Förskola						
Örsänget	Förskola						
Arbrå	Grundskola						
Björktjära	Grundskola						
Granberg	Grundskola						
Kilafors	Grundskola						
Kilberg	Grundskola						
Nyhamre	Grundskola						
Rengsjö	Grundskola						
Segersta	Grundskola						
Söräng	Grundskola						
Västansjö	Grundskola						
Vallsta	Grundskola						
Nytorp	Gymnasiet						
Torsberg	Gymnasiet						
Höghammar	Särskolan						
Komvux	Vuxentubildningen						

12 Kostnader 2010 per barn/elev och skolform i Bollnäs kommun

Skolform	Undervisning	Läromedel	Skolmål-tider	Elevvård	Lokaler	Övrigt
Förskola					12 553 (13 173)	

Fritidshem					5 654 (8 862)	
Förskoleklass					11 645 (15 030)	
Grundskola	41 188 (41 018)	3 975 (3 150)	5 912 (5 916)	2 509 (2 791)	19 067 (18 052)	20 684 (18 638)
Träningskola	288 385 (224 267)	18 077 (20 133)	7 692 (11 933)	6 308 (8 133)	75 385 (63 200)	152 692 (219 000)
Gymnasieskola	51 378 (51 361)	6 660 (5 351)	4 325 (4 165)	1 122 (1 232)	21 248 (19 051)	18 517 (17 416)
Gymnasie- särskola	97 638 (114 756)	13 976 (24 110)	4 871 (4 604)	4 662 (7 055)	49 725 (51 040)	140 895 (125 204)

* Inom parentes, 2009 års siffror